

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kuues koda)

13. september 2018*

Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Piiravad meetmed, mis on võetud seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas – Hageja nime kandmine ja seejärel jätmine nende üksuste loetelusse, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid – Põhjendamiskohustus – Õiguslik alus – Euroopa Liidu ja Venemaa vaheline partnerlus- ja koostööleping – Omandiõigus – Õigus tegeleda majandustegevusega – Proportsionaalsus

Kohtuasjades T-735/14 ja T-799/14,

Gazprom Neft PAO, varem Gazprom Neft OAO, asukoht Peterburi (Venemaa), esindajad: *avocat* L. Van den Hende, *avocat* J. Charles ja *solicitor* S. M. Cogman,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Bishop ja S. Boelaert,

kostja,

keda toetavad

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindajad: C. R. Brodie ja S. Simmons, seejärel C. R. Brodie ja V. Kaye, hiljem C. R. Brodie, C. Crane ja S. Brandon ning lõpuks C. R. Brodie, R. Fadoju ja S. Brandon, keda abistasid G. C. Facenna, *QC*, ja *barrister* C. E. Banner,

ja

Euroopa Komisjon, esindaja: L. Havas, T. Scharf ja D. Gauci,

menetlusse astujad,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada esiteks nõukogu 31. juuli 2014. aasta otsuse 2014/512/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT 2014, L 229, lk 13), muudetud nõukogu 8. septembri 2014. aasta otsusega 2014/659/ÜVJP (ELT 2014, L 271, lk 54) ja nõukogu 4. detsembri 2014. aasta otsusega 2014/872/ÜVJP (ELT 2014, L 349, lk 58), artikli 1 lõike 2 punktid b–d, lõiked 3 ja 4, artiklid 4 ja 4a, artikli 7 lõike 1 punkt a ja III lisa ning teiseks nõukogu 31. juuli 2014. aasta määruse (EL) nr 833/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT 2014, L 229, lk 1), muudetud nõukogu 8. septembri 2014. aasta määrusega

* Kohtumenetluse keel: inglise.

(EL) nr 960/2014 (ELT 2014, L 271, lk 3) ja nõukogu 4. detsembri 2014. aasta määrusega (EL) nr 1290/2014 (ELT 2014, L 349, lk 20), artiklid 3, 3a, artikli 4 lõiked 3 ja 4, artikli 5 lõike 2 punktid b–d, lõiked 3 ja 4, artikli 11 lõike 1 punkt a ja VI lisa,

ÜLDKOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president G. Berardis (ettekandja), kohtunikud D. Spielmann ja Z. Csehi,

kohtusekretär: ametnik L. Grzegorzcyk,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 14. detsembri 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- 1 Hageja Gazprom Neft PAO on Vene õiguse alusel asutatud äriühing, mis tegeleb nafta- ja gaasiuuringute ja tootmisega, toornafta müügi ja turustamise ning naftasaaduste tootmise ja müügi. Tema enamusaktsionär on Gazprom Joint Stock Company, kellele kuulub otseselt ja kaudselt 95,7% tema aktsiatest. Venemaa valitsusele kuulub otseselt ja kaudselt 50,23% Gazprom Joint Stock Company aktsiatest.
- 2 20. veebruaril 2014 mõistis Euroopa Liidu Nõukogu kõige karmimalt hukka vägivalda kasutamise Ukrainas. Nõukogu kutsus üles vägivalda viivitamata lõpetama ning austama täielikult inimõigusi ja põhivabadusi Ukrainas. Nõukogu kavandas ka piiravate meetmete võtmist nende isikute suhtes, kes vastutavad inimõiguste rikkumiste, vägivalda ja ülemäärase jõu kasutamise eest.
- 3 Nõukogu mõistis 3. märtsil 2014 toimunud erakorralisel istungil hukka Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse selge rikkumise Venemaa relvajõudude agressiooniaktidega ning Sovet Federatsii Federalnogo Sobranija Rossiiskoi Federatsii (Venemaa Föderatsiooninõukogu) 1. märtsil 2014 antud loa kasutada Ukraina territooriumil relvajõude. Euroopa Liit kutsus Venemaa Föderatsiooni üles viima oma relvajõud viivitamata tagasi nende alalise paiknemiskohta kooskõlas tema rahvusvaheliste kohustustega.
- 4 Nõukogu võttis 5. märtsil 2014 vastu piiravad meetmed, mis keskendusid Ukraina riigile kuuluvate, ent seadusvastaselt omastatud rahaliste vahendite külmutamisele ja tagasinõudmisele.
- 5 6. märtsil 2014 nõustusid liidu riigipead ja valitsusjuhid nõukogu 3. märtsi 2014 järeldustega. Nad mõistsid sügavalt hukka Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse provotseerimata rikkumise Venemaa Föderatsiooni poolt ning kutsusid Venemaa Föderatsiooni üles viima oma relvajõud viivitamata tagasi nende alalise paiknemiskohta kooskõlas asjakohaste lepingutega. Liidu riigipead ja valitsusjuhid märkisid, et Venemaa Föderatsiooni mis tahes edasised sammud olukorra destabiliseerimiseks Ukrainas tooksid kaasa täiendavad ja kaugeleulatuvad tagajärjed ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Venemaa Föderatsiooni vahelistes suhetes mitmes majandusvaldkonnas. Nad nõudsid, et Venemaa Föderatsioon lubaks viivitamatult rahvusvahelistel vaatlajatel siseneda, rõhutades, et Ukraina kriisi lahendus peab tuginema riigi territoriaalsele terviklikkusele, suveräänsusele ja sõltumatusele ning rahvusvaheliste normide rangele järgmisele.

- 6 16. märtsil 2014 korraldasid Krimmi Autonoomse Vabariigi parlament ja Sevastopoli linna kohalik omavalitsus, mis mõlemad on Ukraina allüksused, referendumi Krimmi staatuse üle. Selle referendumi raames pidi Krimmi elanikkond valima, kas nad soovivad liituda Venemaa Föderatsiooniga kui föderatsioonisubjekt või taastada 1992. aasta konstitutsiooni ja Krimmi staatuse Ukraina osana. Krimmi Autonoomses Vabariigis teatatud tulemuse kohaselt soovisid 96,77% valijatest piirkonna liitumist Venemaa Föderatsiooniga, kusjuures osalusprotsent oli 83,1%.
- 7 Nõukogu võttis 17. märtsil 2014 vastu teised järeldused Ukraina kohta. Nõukogu mõistis karmilt hukka Krimmis 16. märtsil 2014 korraldatud referendumiga Venemaa Föderatsiooniga liitumise kohta, mis nõukogu sõnul korraldati Ukraina konstitutsiooni ilmselgelt rikkudes. Nõukogu kutsus kohe Venemaa Föderatsiooni üles astuma samme kriisi leevendamiseks, vähendama oma vägesid viivitamata kriisieelsele tasemele ja viima nad tagasi garnisonidesse vastavalt oma rahvusvaheliste kohustustele, alustama otsekõnelusi Ukraina valitsusega ning tegema koostööd kõigi asjaomaste rahvusvaheliste mehhanismidega rahumeelse ja läbirääkimistel põhineva lahenduse leidmiseks, järgides täielikult oma kahe- ja mitmepoolseid kohustusi seoses Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse austamisega. Sellega seoses väljendab nõukogu kahetsust, et ÜRO Julgeolekunõukogu ei saanud Venemaa Föderatsiooni veto tõttu võtta vastu resolutsiooni. Lisaks kutsus ta Venemaa Föderatsiooni tungivalt üles mitte astuma samme Krimmi annekteerimiseks, mis oleks vastuolus rahvusvahelise õigusega.
- 8 Samal päeval võttis nõukogu ELL artikli 29 alusel vastu otsuse 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 16), ning võttis ELTL artikli 215 alusel vastu määruse (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 6), millega ta sätestas selliste teatavate isikute ning nendega seotud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste suhtes reisi piirangute kehtestamise ning vahendite külmutamise, kes on vastutavad Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevuse eest.
- 9 17. märtsil 2014 tunnustas Venemaa Föderatsioon ametlikult Krimmi 16. märtsi 2014. aasta referendum tulemusi. Selle referendum tulemusel kuulutasid Krimmi ülemnõukogu ja Sevastopoli linnavolikogu Krimmi iseseisvaks Ukrainast ning taotlesid liitumist Venemaa Föderatsiooniga. Samal päeval allkirjastas Venemaa president dekreedid, milles tunnustatakse Krimmi Vabariiki kui suveräänset ja iseseisvat riiki.
- 10 21. märtsil 2014 tuletas Euroopa Ülemkogu meelde riigipeade ja valitsusjuhtide 6. märtsi 2014. aasta avaldust ning palus Euroopa Komisjonil ja liikmesriikidel valmistada ette võimalikud suunatud meetmed.
- 11 Nõukogu otsustas 23. juunil 2014, et tuleks keelata Krimmist ja Sevastopolist pärit kaupade import Euroopa Liitu, välja arvatud selliste Krimmist või Sevastopolist pärit kaupade import, millele Ukraina valitsus on väljastanud päritolusertifikaadi.
- 12 Pärast 17. juuli 2014. aasta õnnetust, mille tagajärjel hävis Donetskis (Ukraina) Malaysia Airlinesile kuuluv lennuk lennunumbriga MH17, palus nõukogu komisjonil ja Euroopa välisteenistusel viia lõpule ettevalmistused seoses võimalike suunatud meetmetega ning esitada hiljemalt 24. juuliks 2014 ettepanekud selliste meetmete võtmiseks, mis puudutavad muu hulgas juurdepääsu kapitaliturgudele, kaitsetööstust, kahesuguse kasutusega kaupu ja tundlikke tehnoloogiaid, sealhulgas energiasektoris.
- 13 Nõukogu võttis ELL artikli 29 alusel 31. juulil 2014 vastu otsuse 2014/512/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT 2014, L 229, lk 13). Nõukogu võttis samal kuupäeval ELTL artikli 215 alusel vastu määruse (EL) nr 833/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT 2014, L 229, lk 1).

- 14 Määruse nr 833/2014 II lisa sisaldab sama määruse artikli 3 osutatud tehnoloogiate loetelu, mis on klassifitseeritud nende koondnomenklatuuri koodi alusel, see tähendab peamiselt torujuhtmed, mida kasutatakse nafta- ja gaasijuhtmetes, ja kivi- või pinnasepuuride osad, vedelikupumbad, vedelikutõstukid, puurimis- ja pinnaseläbindusmasinad mullatööde tegemiseks või selliste masinate osad, puur- ja tootmisplatvormid, mobiilsed puurimismasinad, tulelaevad, tuletõrjelaevad jne.
- 15 Seejärel võttis nõukogu 8. septembril 2014 vastu otsuse 2014/659/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2014/512 (ELT 2014, L 271, lk 54), ja määruse (EL) nr 960/2014, millega muudetakse määrust nr 833/2014 (ELT 2014, L 271, lk 3). Nende aktidega kehtestati täiendavad piirangud otse või kaudselt seotud teenuste osutamisele, mis on vajalikud süvamere naftauuringuteks ja -tootmiseks, arktilisteks naftauuringuteks ja arktiliseks naftatootmiseks või kildaõli projektide jaoks Venemaal. Samade aktidega kehtestati liidu kapitaliturgudele juurdepääsule täiendavad piirangud ja laiendati nende kohaldamisala kolmele suurimale Vene äriühingule, keda riik kontrollib või kes on riigi enamusosaluses ja kes tegutsevad toornafta ja naftasaaduste valdkonnas, nende hulgas ka hagejale.
- 16 Viimaks muudeti otsust 2014/512, mida oli muudetud otsusega 2014/659, nõukogu 4. detsembri 2014. aasta otsusega 2014/872/ÜVJP (ELT 2014, L 349, lk 58) (edaspidi „vaidlustatud otsus“). Määrust nr 833/2014, mida oli muudetud määrusega nr 960/2014, muudeti nõukogu 4. detsembri 2014. aasta määrusega (EL) nr 1290/2014 (ELT 2014, L 349, lk 20) (edaspidi „vaidlustatud määrus“).
- 17 Vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 2 punktides b–d ning lõigetes 3 ja 4, mis lisati või mida muudeti otsuse 2014/659 artikli 1 lõikega 1 ja seejärel otsuse 2014/872 artikli 1 lõike 1 punktidega a ja b, on sätestatud:

„2. Keelatud on selliste võlakirjade, aktsiate või sarnaste finantsinstrumentide otsene või kaudne ostmine või müümine, nendega seotud investeerimisteenuste otsene või kaudne osutamine, nende väljaandmisele otsene või kaudne kaasa aitamine ning mis tahes muu nendega kauplemine, mille lõpptähtaeg on üle 30 päeva ja mille on välja andnud pärast 12. septembrit 2014:

[...]

- b) Venemaal asutatud üksused, kes on riigi kontrolli all või kellest üle 50% kuulub riigile, kelle hinnanguline koguvara ületab 1 triljonit Vene rubla ning kelle hinnangulisest tulust pärineb vähemalt 50% 12. septembri 2014 seisuga toornafta või naftasaaduste müügist või transpordist, nagu need on loetletud III lisas;
- c) mis tahes juriidiline isik, üksus või asutus, kes on asutatud väljaspool liitu ning kellest üle 50% kuulub mõne punktides a ja b osutatud üksuse omandisse, või
- d) mis tahes juriidiline isik, üksus või asutus, kes tegutseb mõne punktis c osutatud kategooriasse kuuluva või II või III lisas loetletud üksuse nimel või suuniste alusel.

3. Keelatud on otse või kaudselt osaleda mis tahes kokkuleppes anda uusi, 30 päeva ületava lõpptähtajaga laene ja krediiti lõikes 1 või 2 osutatud mis tahes juriidilisele isikule, üksusele või asutusele pärast 12. septembrit 2014, välja arvatud laenud või krediit, millel on konkreetne ja dokumenteeritud eesmärk rahastada kaupade ja teenuste, mis ei ole finantsteenused, keelu alla mitte kuuluvat otsest või kaudset importi või eksporti liidu ja Venemaa või mis tahes kolmanda riigi vahel, või laenud, millel on konkreetne ja dokumenteeritud eesmärk pakkuda erakorralist rahastamist selliste liidus asutatud juriidiliste isikute maksevõime ja likviidsuse kriteeriumide täitmiseks, kelle omandiõigusest üle 50% kuulub I lisas osutatud üksusele.

4. Lõikes 3 sätestatud keeldu ei kohaldata krediidi kasutusele võtmisele ja väljamaksetele, mida tehakse enne 12. septembrit 2014 sõlmitud lepingu alusel, kui:

- a) kõigis krediidi kasutusele võtmise või väljamaksete tegemise tingimustes
  - i) lepiti kokku enne 12. septembrit 2014 ja
  - ii) neid ei ole sellel kuupäeval või hiljem muudetud ning
- b) enne 12. septembrit 2014 oli kindlaks määratud lepinguline lõpptähtpäev kõigi eraldatud vahendite täielikuks tagasimaksmiseks ning kõigi lepingujärgsete õiguste kasutamiseks ja kõigi lepingujärgsete kohustuste täitmiseks.

Käesolevas lõikes osutatud krediidi kasutusse võtmise ja väljamaksete tingimused hõlmavad sätteid iga kasutusse võetud krediidi või väljamakse tagasimakseperioodi pikkuse, kohaldatud intressimäära või intressimäära arvutamise meetodi ning maksimumsumma kohta.“

18 Otsuse 2014/659 lisaga täiendatakse otsust 2014/512 III lisaga, millega kantakse hageja nimi selle otsuse artikli 1 lõike 2 punktis b osutatud juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste nimekirja.

19 Vaidlustatud määruse artikli 5 lõike 2 punktides b–d ning lõigetes 3 ja 4, mis on lisatud või mida on muudetud määruse nr 960/2014 artikli 1 lõikega 5 ja seejärel määruse nr 1290/2014 artikli 1 lõigetega 6 ja 7, on sätestatud:

„2. Keelatud on selliste vabalt võõrandatavate väärtpaberite ja rahaturuinstrumentide otsene või kaudne müümine, ostmine, nende emiteerimisega seoses investeerimisteenuste osutamine või abi andmine ning mis tahes muu nendega kauplemine, mille lõpptähtaeg on üle 30 päeva ja mille on pärast 12. septembrit 2014 välja andnud:

[...]

- b) Venemaal asutatud juriidiline isik, üksus või asutus, kes on riigi kontrolli all või kellest üle 50% kuulub riigile ning kelle hinnanguline koguvara ületab 1 triljonit Vene rubla ning kelle hinnangulisest tulust pärineb vähemalt 50% toornafta või naftasaaduste müügist või transpordist, nagu need on loetletud VI lisas;
- c) väljaspool liitu asutatud juriidiline isik, üksus või asutus, kelle omandiõigusest kuulub otseselt või kaudselt rohkem kui 50% käesoleva lõike punktides a või b loetletud üksusele, või
- d) juriidiline isik, üksus või asutus, kes tegutseb mõne käesoleva lõike punktides a, b või c osutatud üksuse nimel või suuniste alusel.

3. Keelatud on otse või kaudselt osaleda mis tahes kokkuleppes anda uusi, 30 päeva ületava lõpptähtajaga laene või krediite lõikes 1 või 2 osutatud mis tahes juriidilisele isikule, üksusele või asutusele pärast 12. septembrit 2014.

Keeldu ei kohaldata järgmistel juhtudel:

- a) laenud või krediit, millel on konkreetne ja dokumenteeritud eesmärk rahastada kaupade ja teenuste, mis ei ole finantsteenused, keelu alla mitte kuuluvat importi või ekspordi liidu ja mõne kolmanda riigi vahel, kaasa arvatud kulutused muust kolmandast riigist pärit kaupadele ja teenustele, mis on vajalikud ekspordi- või impordilepingute täitmiseks, või
- b) laenud, millel on konkreetne ja dokumenteeritud eesmärk pakkuda erakorralist rahastamist selliste liidus asutatud juriidiliste isikute maksevõime ja likviidsuse kriteeriumide täitmiseks, kelle omandiõigusest üle 50% kuulub III lisas osutatud üksustele.

4. Lõikes 3 sätestatud keelud ei mõjuta krediidi kasutuselevõtmist ega väljamakseid, mida tehakse enne 12. septembrit 2014 sõlmitud lepingu alusel, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) kõik sellise krediidi kasutuselevõtmise või väljamaksete tegemise tingimused:
  - i) olid kokku lepitud enne 12. septembrit 2014 ja
  - ii) neid ei ole nimetatud kuupäeval ega pärast seda muudetud, ning
- b) enne 12. septembrit 2014 oli kindlaks määratud lepinguline lõpptähtpäev kõigi eraldatud vahendite täielikuks tagasimaksmiseks ning kõigi lepingujärgsete õiguste kasutamiseks ja kõigi lepingujärgsete kohustuste täitmiseks.

Punktis a) nimetatud krediidi kasutuselevõtmise või väljamaksete tegemise tingimused sisaldavad iga krediidi kasutuselevõtmise või väljamakse puhul sätet tagasimakseaja pikkuse, kohaldatud intressimäära või intressimäära arvutamise meetodi ja maksimumsumma kohta.“

20 Määruse nr 960/2014 artikli 1 lõikes 9 on sätestatud, et nimetatud määruse III lisa, millega kanti hageja nimi määruse nr 833/2014 artikli 5 lõike 2 punktis b osutatud isikute, üksuste ja asutuste loetellu, lisatakse kui viimatinimetatud määruse VI lisa.

21 Vaidlustatud otsuse, muudetud otsusega 2014/872, artikkel 4 sätestab:

„1. Teatava varustuse, mida on võimalik kasutada Venemaal (sealhulgas selle majandusvööndis ja mandrilaval) järgmistes uuringu- ja tootmisprojektide kategooriates, otseseks või kaudseks müümiseks, tarnimiseks, üleandmiseks ja ekspordimiseks liikmesriikide kodanike poolt või liikmesriikide territooriumilt või kasutades liikmesriikide jurisdiktsiooni alla kuuluvaid laevu või õhusõidukeid, on vaja eksportiva liikmesriigi pädeva asutuse eelnevat luba:

- a) naftauuringud ja -tootmine rohkem kui 150 meetri sügavuses vees;
- b) naftauuringud ja -tootmine põhjapolaarjoonest põhja poole jäävas avamerepiirkonnas;
- c) projektid, millel on võimekus toota naftat kildakihtides leiduvast toorainest hüdrofrakkimise teel; see ei kehti läbi kildakihtide toimuvale uurimisele ja tootmisele eesmärgiga leida muid kui kildalasundeid või kaevandada neist naftat.

Liit võtab vajalikud meetmed, et määrata kindlaks vastavad käesoleva lõikega hõlmatavad tooted.

2. Järgmiseks tegevuseks:

- a) lõikes 1 osutatud varustusega seotud tehnilise abi või muude teenuste osutamine;
- b) rahastamine või rahaline abi lõikes 1 osutatud varustuse müümiseks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordiks või seotud tehnilise abi või koolituse andmiseks

on samuti vaja eksportiva liikmesriigi pädeva asutuse eelnevat luba.

3. Liikmesriikide pädevad asutused ei anna ühtegi luba lõigetes 1 ja 2 osutatud varustuse müümiseks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordiks või teenuste osutamiseks, kui nad teevad kindlaks, et asjaomase müümise, tarnimise, üleandmise või ekspordi või asjaomaste teenuste osutamise eesmärk on ühe lõikes 1 osutatud uuringu- ja tootmisprojekti teostamine.

4. Lõige 3 ei mõjuta enne 1. augustil 2014 sõlmitud lepingute ega selliste lepingute täitmiseks vajalike lisalepingute täitmist.

5. Luba võidakse anda juhul, kui kaupade ja tehnoloogiate müümine, tarnimine, üleandmine, eksport või lõigetes 1 ja 2 nimetatud teenuste osutamine on vajalik sellise sündmuse kiiresti ärahoidmiseks või leevendamiseks, millel on tõenäoliselt ränk ja märkimisväärne mõju inimeste tervisele ja ohutusele või keskkonnale. Asjakohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib lubada müümist, tarnimist, üleandmist, ekspordi või lõigetes 1 ja 2 osutatud teenuste osutamist ilma eelneva loata, tingimusel et eksportija teatab sellest pädevale asutusele viie tööpäeva jooksul pärast müügi, tarnimise, üleandmise, ekspordi või teenuste osutamise toimumist, esitades ilma eelneva loata toimunud müügi, tarnimise, üleandmise, ekspordi või teenuste osutamise üksikasjalikud ja asjakohased põhjendused.“

22 Samuti on määruse nr 833/2014, mida on muudetud määrusega nr 1290/2014, artiklis 3 ning artikli 4 lõigetes 3 ja 4 sätestatud:

„Artikkel 3

1. II lisa loetletud, liidust või väljastpoolt liitu pärit kaupade või tehnoloogiate müümiseks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordimiseks otse või kaudselt füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele Venemaal, kaasa arvatud Venemaa majandusvööndis ja mandrilaval, või mis tahes muus riigis, kui kõnealused kaubad ja tehnoloogiad on mõeldud kasutamiseks Venemaal, kaasa arvatud Venemaa majandusvööndis ja mandrilaval, on vaja eelnevat luba.

2. Müümiseks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordiks, mille jaoks on käesoleva artikli kohaselt vaja luba, annavad loa eksportija asukohaliikmesriigi pädevad asutused kooskõlas määruse (EÜ) nr 428/2009 artiklis 11 sätestatud üksikasjalike eeskirjadega. Luba kehtib kogu liidus.

3. II lisa sisaldab teatavaid kaupaid ja tehnoloogiaid, mida on võimalik kasutada järgmistes uurimis- ja tootmisprojektide kategooriates Venemaal, kaasa arvatud Venemaa majandusvööndis ja mandrilaval:

- a) nafta uurimine ja tootmine rohkem kui 150 meetri sügavuses vees;
- b) nafta uurimine ja tootmine põhjapolaarjoonest põhja poole jäävas avamerepiirkonnas, või
- c) projektid, millel on võimekus toota naftat kildakihtides leiduvast toorainest hüdrofrakkimise teel; see ei kehti läbi kildakihtide toimuvale uurimisele ja tootmisele eesmärgiga leida või ammutada naftat mittekilda maardlatest.

4. Eksportijad esitavad pädevale asutusele kõik ekspordiloo taotlemiseks nõutavad asjakohased andmed.

5. Pädevad asutused ei anna luba II lissasse kantud kaupade ja tehnoloogiate müümiseks, tarnimiseks, üleandmiseks ega ekspordiks, kui neil on piisav alus otsustamiseks, et nimetatud kaupade ja tehnoloogiate müümine, tarnimine, üleandmine või eksport on ette nähtud lõikes 3 viidatud nafta uurimise ja tootmise projektide jaoks.

Pädevad asutused võivad siiski loa anda, kui müümine, tarnimine, üleandmine või eksport puudutab enne 1. augustit 2014 sõlmitud lepingust tuleneva kohustuse täitmist või selliste lepingute täitmiseks vajalikest lisalepingutest tuleneva kohustuse täitmist.

Pädevad asutused võivad loa anda ka juhul, kui kaupade ja tehnoloogiate müümine, tarnimine, üleandmine või eksport on vajalik sellise sündmuse kiiresti ärahoidmiseks või leevendamiseks, millel on tõenäoliselt ränk ja märkimisväärne mõju inimeste tervisele ja ohutusele või keskkonnale. Asjakohaselt põhjendatud hädajuhtudel võib lubada müümist, tarnimist, üleandmist või ekspordi ilma eelneva loata, tingimusel et eksportija teatab sellest pädevale asutusele viie tööpäeva jooksul pärast müügi, tarnimise, üleandmise või ekspordi toimumist, esitades ilma eelneva loata toimunud müügi, tarnimise, üleandmise või ekspordi üksikasjalikud ja asjakohased põhjendused.

6. Lõikes 5 sätestatud tingimuste kohaselt võivad pädevad asutused nende poolt välja antud ekspordiload tühistada, peatada või kehtetuks tunnistada või seda muuta.

7. Kui pädev asutus, vastavalt lõigetele 5 või 6, keeldub loa andmisest, tühistab, peatab või tunnistab selle kehtetuks või piirab seda oluliselt, teatab asjaomane liikmesriik sellest teistele liikmesriikidele ja komisjonile ning jagab nendega asjakohast teavet, järgides nõukogu määruse (EÜ) nr 515/97 [...] sätteid sellise teabe konfidentsiaalsuse kohta.

8. Enne seda, kui liikmesriik annab koosõlas lõikega 5 välja loa tehinguks, mis on põhimõtteliselt sama kui tehing, mille puhul kehtib endiselt teise liikmesriigi või teiste liikmesriikide lõigete 6 ja 7 kohane loa andmisest keeldumine, konsulteerib ta esmalt liikmesriigi või liikmesriikidega, kes keeldusid loa andmisest. Kui asjaomane liikmesriik otsustab pärast sellist konsulteerimist loa siiski anda, teavitab ta sellest teisi liikmesriike ja komisjoni ning esitab kogu asjakohase teabe, millel otsus põhineb.

[...]

Artikkel 4

[...]

3. Järgmise tegevuse puhul on vaja asjaomase pädeva asutuse luba:

- a) II lisas loetletud kaupade ja tehnoloogiatega ning nendega varustamise, nende tootmise, hoolduse ja kasutamise seotud tehnilise abi või vahendusteenuste otsene või kaudne osutamine füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele Venemaal, kaasa arvatud Venemaa majandusvööndis ja mandrilaval, või mis tahes isikule, üksusele või asutusele mis tahes muus riigis, kui selline abi puudutab Venemaal, kaasa arvatud Venemaa majandusvööndis ja mandrilaval, kasutamiseks mõeldud kaupu ja tehnoloogiaid;
- b) II lisas loetletud kaupade ja tehnoloogiatega seotud rahastamine ning rahaline abi, sealhulgas eelkõige toetuste, laenude või ekspordikrediidikindlustuse andmine nimetatud kaupade ja tehnoloogiate müügiks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordimiseks või seonduva tehnilise abi otseseks või kaudseks osutamiseks füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele Venemaal, kaasa arvatud Venemaa majandusvööndis ja mandrilaval, või mis tahes isikule, üksusele või asutusele mis tahes muus riigis, kui kõnealune abi puudutab Venemaal, kaasa arvatud Venemaa majandusvööndis ja mandrilaval, kasutamiseks mõeldud kaupu ja tehnoloogiaid.

Artikli 3 lõikes 5 osutatud asjakohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib lubada käesolevas lõikes nimetatud teenuste osutamist ilma eelneva loata, tingimusel et teenuseosutaja teatab sellest pädevale asutusele viie tööpäeva jooksul pärast teenuse osutamist.

4. Kui käesoleva artikli lõike 3 kohaselt on nõutav luba, kohaldatakse artiklit 3, eelkõige selle lõikeid 2 ja 5, *mutatis mutandis*."

23 Vaidlustatud otsuse artikkel 4a, mis lisati otsuse 2014/659 artikli 1 lõikega 3 ja mida muudeti seejärel otsuse 2014/872 artikli 1 lõikega 6, näeb ette järgmist:

„1. Keelatud on Venemaal (sealhulgas selle majandusvööndis ja mandrilaval) järgmiste uuringu- ja tootmisprojektide kategooriate jaoks vajalike seonduvate teenuste otsene või kaudne osutamine liikmesriikide kodanike poolt või liikmesriikide territooriumilt või kasutades liikmesriikide jurisdiktsiooni alla kuuluvaid laevu või õhusõidukeid:

- a) naftauuringud ja -tootmine rohkem kui 150 meetri sügavuses vees;

- b) naftauuringud ja -tootmine põhjapolaarjooonest põhja poole jäävas avamerepiirkonnas ümber põhjapooluse;
- c) projektid, millel on võimekus toota naftat kildakihtides leiduvast toorainest hüdrofrakkimise teel; see ei kehti läbi kildakihtide toimuvale uurimisele ja tootmisele eesmärgiga leida muid kui kildalasundeid või kaevandada neist naftat.

2. Lõikes 1 sätestatud keeld ei mõjuta enne 12. septembrit 2014 sõlmitud lepingute või raamkokkulepete või selliste lepingute täitmiseks vajalike lisalepingute täitmist.

3. Lõikes 1 osutatud keeldu ei kohaldata, kui kõnealused teenused on vajalikud sellise sündmuse kiireks ärahoidmiseks või leevendamiseks, millel on tõenäoliselt tõsine ja märkimisväärne mõju inimeste tervisele ja ohutusele või keskkonnale.“

²⁴ Samuti on vaidlustatud määruse artiklis 3a, mis lisati määruse nr 960/2014 artikli 1 lõikega 3 ja mida seejärel muudeti määruse nr 1290/2014 artikli 1 lõikega 4, sätestatud:

„1. Keelatud on osutada otse või kaudselt Venemaal, kaasa arvatud Venemaa majandusvööndis ja mandrilaval, järgmiste uurimis- ja tootmisprojektide jaoks vajalikke seonduvaid teenuseid:

- a) nafta uurimine ja tootmine rohkem kui 150 meetri sügavuses vees;
- b) nafta uurimine ja tootmine põhjapolaarjooonest põhja poole jäävas avamerepiirkonnas, või
- c) projektid, millel on võimekus toota naftat kildakihtides leiduvast toorainest hüdrofrakkimise teel; see ei kehti läbi kildakihtide toimuvale uurimisele ja tootmisele eesmärgiga leida või ammutada naftat mittekilda maardlatest.

Käesolevas lõikes tähendavad seotud teenused järgmist:

- i) puurimine;
- ii) puuraukude testimine;
- iii) geofüüsikalise uurimise ja lõpuleviimise teenused;
- iv) spetsiaalsete ujuvsõidukite tarnimine.

2. Lõikes 1 sätestatud keelud ei mõjuta enne 12. septembrit 2014 sõlmitud lepingust või raamlepingust tuleneva kohustuse täitmist või sellise lepingu täitmiseks vajalike lisalepingute täitmist.

3. Lõikes 1 sätestatud keeldu ei kohaldata, kui kõnealused teenused on vajalikud sellise sündmuse kiiresti ärahoidmiseks või leevendamiseks, millel on tõenäoliselt ränk ja märkimisväärne mõju inimeste tervisele ja ohutusele või keskkonnale.

Teenuse osutaja teatab pädevale asutusele igasugusest käesoleva lõike kohasest tegevusest viie tööpäeva jooksul, esitades müügi, tarnimise, üleandmise või ekspordi üksikasjalikud ja asjakohased põhjendused.“

25 Vaidlustatud otsuse artikli 7 lõike 1 punkt a, mida on muudetud otsuse 2014/659 artikli 1 lõikega 4, sätestab:

„1. Lepingu ja tehingu puhul, mille täitmist on otseselt või kaudselt, tervikuna või osaliselt mõjutanud käesoleva otsusega kehtestatud meetmed, ei rahuldata ühtki nõuet, sealhulgas hüvitisnõuet ega muud samalaadset nõuet, nagu tasaarvestusnõue või tagatisnõue, eelkõige nõuet, mille eesmärgiks on saada pikendust või mis tahes vormis tagatist või vastutagatist, eelkõige finantstagatist, kui selle esitajaks on:

a) artikli 1 lõike 1 punktis b või c ning artikli 1 lõike 2 punktides c ja d osutatud või I, II, III või IV lisas osutatud üksused.“

26 Samuti on määruse nr 833/2014 artikli 11 lõike 1 punktis a, mida on muudetud määruse nr 960/2014 artikli 1 lõikega 5a, sätestatud:

„1. Lepingu ja tehingu puhul, mille täitmist on otseselt või kaudselt, tervikuna või osaliselt mõjutanud käesoleva määrusega kehtestatud meetmed, ei rahuldata ühtki nõuet, sealhulgas hüvitisnõuet ega muud samalaadset nõuet, nagu tasaarvestusnõue või tagatisnõue, eelkõige nõuet, mille eesmärgiks on saada pikendust või mis tahes vormis tagatist või vastutagatist, eelkõige finantstagatist, kui selle esitajaks on:

a) artikli 5 lõike 1 punktides b ja c ning artikli 5 lõike 2 punktis c ja d osutatud või III, IV, V ja VI lisas loetletud üksused.“

Menetlus ja poolte nõuded

27 Hageja esitas kohtuasjas T-735/14 hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 24. oktoobril 2014.

28 Hageja esitas kohtuasjas T-799/14 hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 5. detsembril 2014.

29 Üldkohtu kantseleisse 2. jaanuaril 2015 saabunud eraldi menetlusedokumendiga taotles hageja kohtuasjade T-735/14 ja T-799/14 liitmist ning muutis nende kohtuasjade hagnosisid, et võtta arvesse otsuse 2014/872 ja määruse nr 1290/2014 vastuvõtmist.

30 Üldkohtu üheksanda koja presidendi 12. märtsi 2015. aasta määrusega liideti kohtuasjad T-735/14 ja T-799/14 Üldkohtu 2. mai 1991. aasta kodukorra artikli 50 alusel suuliseks menetluseks ja kohtuotsuse tegemiseks.

31 Komisjon ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik avaldasid Üldkohtu kantseleisse esitatud avaldustes soovi astuda menetlusse nõukogu nõuete toetuseks. Üldkohtu üheksanda koja president rahuldab 24. juuni 2015. aasta määrustega need taotlused. Menetlusse astujad esitasid oma seisukohad ja kohtuasja pooled esitasid määratud tähtaja jooksul nende kohta oma märkused.

32 Saanud poolte märkused, otsustas Üldkohtu üheksanda koja president 29. oktoobril 2015 menetluse peatada kuni Euroopa Kohtu otsuse tegemiseni kohtuasjas C-72/15, Rosneft.

33 Pärast 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsust Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236) lõppes menetluse peatamine vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 71 lõikele 3.

34 Kohtuasja pooltel paluti selles kontekstis esitada oma märkused selle kohta, milliseid järeldusi tuleb teha 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsusest Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236) seoses siinse hagi raames esitatud väidete ja argumentidega. Nad vastasid sellele nõudele ette nähtud tähtaja jooksul.

35 Kuna Üldkohtu kodade koosseis muutus ja ettekandja-kohtunik kuulub nüüd kuuenda koja koosseisu, määrati käesolev kohtuasi kodukorra artikli 27 lõike 5 alusel sellele kojale.

- 36 12. oktoobri 2017. aasta menetlust korraldava meetmega paluti pooltel täpsustada teatud argumente hagi vastuvõetavuse kohta.
- 37 Kohtuasjas T-735/14 palub hageja Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 4, muudetud otsuse 2014/872 artikli 1 lõikega 5;
  - tühistada vaidlustatud määruse artikkel 3 ja artikli 4 lõiked 3 ja 4, muudetud määruse nr 1290/2014 artikli 1 lõigetega 3 ja 5;
  - mõista kohtukulud välja nõukogult.
- 38 Kohtuasjas T-799/14 palub hageja Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 4a, mis lisati otsuse 2014/659 artikli 1 lõikega 3 ja mida muudeti otsuse 2014/872 artikli 1 lõikega 6;
  - tühistada vaidlustatud määruse artikkel 3a, mis lisati määruse nr 960/2014 artikli 1 lõikega 3 ja mida muudeti määruse nr 1290/2014 artikli 1 lõikega 4;
  - tühistada vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 2 punktid b–d, lõiked 3 ja 4 ning III lisa, mis lisati või mida muudeti otsuse 2014/659 artikli 1 lõike 1 ja lisaga ning otsuse 2014/872 artikli 1 lõike 1 punktidega a ja b, niivõrd kui need sätted puudutavad hagejat;
  - tühistada vaidlustatud määruse artikli 5 lõike 2 punktid b–d, lõiked 3 ja 4 ning VI lisa, mis lisati või mida muudeti määruse nr 960/2014 artikli 1 lõigetega 5 ja 9 ning III lisaga ja määruse nr 1290/2014 artikli 1 lõigetega 6 ja 7, niivõrd kui need sätted puudutavad hagejat;
  - tühistada vaidlustatud otsuse artikli 7 lõike 1 punkt a, mida muudeti otsuse 2014/659 artikli 1 lõikega 4, niivõrd kui see säte puudutab hagejat;
  - tühistada vaidlustatud määruse artikli 11 lõike 1 punkt a, mida muudeti määruse nr 960/2014 artikli 1 lõike 5a punktiga a;
  - mõista kohtukulud välja nõukogult.
- 39 Nõukogu palub kohtuasjas T-735/14 Üldkohtul:
- jätta hagi vaidlustatud otsuse artikli 4 osas pädevuse puudumise või teise võimalusena vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
  - jätta hagi vaidlustatud määruse artikli 3 ning artikli 4 lõigete 3 ja 4 osas vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
  - teise võimalusena jätta hagi põhjendamatus tõttu rahuldamata;
  - mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 40 Nõukogu palub kohtuasjas T-799/14 Üldkohtul:
- jätta hagi vaidlustatud otsusega seoses pädevuse puudumise või teise võimalusena vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
  - jätta hagi vaidlustatud määrusega seoses vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

- teise võimalusena jätta hagi põhjendamatusesse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

- 41 Pärast 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsust Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236) esitatud Üldkohtu küsimusele vastas nõukogu kirjalikult, täpsustades, et ta seadis ELTL artikli 275 teise lõigu alusel kahtluse alla Üldkohtu pädevuse kontrollida üksnes vaidlustatud otsuse artiklite 4 ja 4a seaduslikkust.
- 42 Komisjon palub Üldkohtul jätta liidetud kohtuasjades T-735/14 ja T-799/14 hagid tervikuna rahuldamata.
- 43 Ühendkuningriik palub Üldkohtul jätta liidetud kohtuasjades T-735/14 ja T-799/14 hagid rahuldamata.

Õiguslik käsitlus

- 44 Esmalt otsustab Üldkohus kohtuasjade T-735/14 ja T-799/14 seotust arvestades need kohtuotsuse tegemiseks kodukorra artikli 68 lõike 1 alusel liita.
- 45 Seejärel tuleb analüüsida Üldkohtu pädevust ja hagi vastuvõetavust, mida nõukogu on vaidlustanud.

Üldkohtu pädevus

- 46 Mis puudutab Üldkohtu pädevust vaadata läbi nõuet tühistada vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 2 punktid b–d, lõiked 3 ja 4, artiklid 4, 4a, artikli 7 lõike 1 punkt a ja III lisa, siis märkis nõukogu pärast 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsust Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236) esitatud Üldkohtu küsimusele antud kirjalikus vastuses, et ta ei sea enam kahtluse alla Üldkohtu pädevust kontrollida nende sätete seaduslikkust ELTL artikli 275 teise lõigu alusel, välja arvatud vaidlustatud otsuse artiklite 4 ja 4a puhul.
- 47 Nimelt kinnitas Euroopa Kohus, et need sätted on üldkohaldatavad, kuna nendega sooviti keelata teatud Venemaa tootmis- või uurimisprojektide kategooriate jaoks teatud vajaliku varustuse, mis on loetletud vaidlustatud otsuse lisas, ja seonduvate teenuste tarnimine, üleandmine või ekspordimine, sõltumata sellest, millised ja kui mitu ettevõtjat võivad kasutada neid tehnoloogiaid või teenuseid ja ilma et hageja nime oleks sellega seoses mainitud. Seetõttu ei ole need sätted piiravad meetmed füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes ELTL artikli 275 teise lõigu tähenduses.
- 48 Lisaks leiab nõukogu, et asjaolu, et hageja on üks kahest peamisest Vene ettevõtjast, kes kasutab vaidlustatud otsuse artiklis 4 mainitud tehnoloogiat, ei ole piisav, et see säte oleks piisavalt individuaalne, et seda võiks lugeda otsuseks, millega kehtestatakse tema suhtes piiravad meetmed ELTL artikli 275 teise lõigu tähenduses.
- 49 Hageja vaidleb nendele argumentidele vastu ja väidab, et igal juhul on Üldkohtul pädevus kontrollida kõiki vaidlustatud määruse sätteid.
- 50 Seoses sellega olgu meenutatud, et ELTL artikli 275 teises lõigus on ette nähtud, et Euroopa Kohus ja seetõttu Üldkohus on pädevad „tegema otsuseid [ELTL] artikli 263 neljandas lõigus sätestatud tingimuste kohaselt algatatud kohtuasjades, mis puudutavad füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes nõukogu poolt [ELL] V jaotise 2. peatüki alusel vastuvõetud piiravaid meetmeid sätestavate otsuste seaduslikkust“.
- 51 Seevastu on ELTL artikli 275 esimeses lõigus sätestatud, et „Euroopa Liidu Kohtu pädevusse ei kuulu ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga seotud sätted ning nende alusel vastuvõetud õigusaktid“.

- 52 Kohtupraktika kohaselt sarnanevad piiravad meetmed ühtaegu üldkohaldatavate aktidega, sest keelavad muu hulgas üldiselt ja abstraktselt määratletud adressaatide kategoorial anda rahalisi vahendeid ja majandusressursse nende üksuste käsutusse, kelle nimed on ära toodud nende õigusaktide lisades, kui ka neile üksustele suunatud üksikotsustega (vt 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 102 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 53 Lisaks on oluline meenutada, et mis puudutab ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga (ÜVJP) seotud sätete alusel vastu võetud õigusakte, siis avab just nende aktide üksikakti olemus vastavalt ELTL artikli 275 teisele lõigule õiguse pöörduda nendega seoses liidu kohtusse (vt 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 103 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 54 Hoolimata sellest, et niisugused meetmed võivad olla individuaalselt suunatud ka teistele teatava tööstusharu ettevõtjatele kolmandas riigis, tuleneb siiski nende meetmete laadist, et juhul kui nende meetmete seaduslikkus vaidlustatakse, peab vastavalt ELTL artikli 275 teisele lõigule saama esitada need meetmed liidu kohtule kontrollimiseks (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 104).
- 55 Käesolevas asjas tuleb meenutada, et vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 2 punktides b–d ja lõikes 3 on keelatud kõigil liidu ettevõtjatel teha teatud finantstehinguid ja sõlmida kokkuleppeid Venemaal asutatud üksustega, kes on riigi kontrolli all või kellest üle 50% kuulub riigile, kelle hinnanguline koguvara ületab 1 triljonit Vene rubla (ligikaudu 13 miljardit eurot) ning kelle hinnangulisest tulust pärineb vähemalt 50% 12. septembri 2014 seisuga toornafta või naftasaaduste müügist või transpordist, nagu need on loetletud selle otsuse III lisas, või mis tahes juriidilise isiku, üksuse või asutusega, kes on asutatud väljaspool liitu ning kellest üle 50% kuulub mõne selle otsuse III lisas osutatud üksuse omandisse, või kes tegutseb mõne eelmisesse kahte kategooriasse kuuluva üksuse nimel või suuniste alusel.
- 56 Seetõttu tuleb järeldada, et kehtestades vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 2 punktides b–d ette nähtud kriteeriumid, mille abil on võimalik hagejat identifitseerida, ning kandes selle äriühingu otsuse III lisasse, võttis nõukogu kindla juriidilise isiku suhtes piiravad meetmed.
- 57 Vaidlustatud otsuse artikli 1 lõiked 3 ja 4 võimaldavad samuti hagejat otse tuvastada, kuna need viitavad nimetatud artikli lõigetes 1 ja 2 toodud üksustele ja asutustele, kelle hulgas on hageja.
- 58 Samuti on vaidlustatud otsuse artiklis 7 otsesõnu käsitletud vaidlustatud otsuse III lisas esitatud üksusi, kelle hulgas on hageja.
- 59 Seevastu tuleb vaidlustatud otsuse artiklitega 4 ja 4a seoses märkida, et nende sätete seaduslikkuse kontroll ei ole Üldkohtu pädevuses.
- 60 Need meetmed ei ole nimelt suunatud mitte konkreetsetele füüsilistele või juriidilistele isikutele, vaid kohalduvad üldiselt kõigile, kes osalevad eelneva loa saamise kohustusega hõlmatud varustuse müümisel, tarnimisel, üleandmisel või eksportimisel, ning kõigile seonduvate teenuste osutajatele. Neil asjaoludel ei kujuta vaidlustatud otsuse artiklid 4 ja 4a endast ELTL artikli 275 teise lõigu tähenduses piiravaid meetmeid füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes, vaid üldkohaldatavaid meetmeid, mille suhtes puudub Euroopa Kohtul ja Üldkohtul pädevus (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punktid 97–99).
- 61 Seda lahendust ei muuda asjaolu, et hageja teatas, et ta vaidlustab neid sätteid üksnes teda puudutavas osas või et ta on üks kahest naftaettevõtjast, kes on saanud vajalikud nõusolekud Venemaa mandrilaval tegutsemiseks, mistõttu need avaldavad sama mõju kui tema suhtes võetavad piiravad meetmed. Nimelt see, et neid sätteid on kohaldatud hageja suhtes, ei muuda fakti, et need on õigusliku laadi poolest käsitatavad üldkohaldatava aktina. Siinses asjas on ELTL artikli 275 teise lõigu tähenduses „füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes [...] piiravaid meetmeid sätestava[d] otsus[ed]“ sätetes, millega hageja

nimi kanti vaidlustatud otsuse III lisasse (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 104, ja 4. juuni 2014. aasta kohtuotsus Sina Bank vs. nõukogu, T-67/12, ei avaldata, EU:T:2014:348, punkt 39). See on kooskõlas kohtupraktikaga, mille kohaselt mis puudutab ÜVJPGA seotud sätete alusel vastu võetud õigusakte, siis avab just nende aktide üksikakti olemus vastavalt ETLT artikli 275 teisele lõigule õiguse pöörduda nendega seoses liidu kohtusse (vt punkt 53 eespool).

- 62 Seetõttu tuleb järeldada, et Üldkohtul on pädevus lahendada hageja hagi, milles taotletakse vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 2 punktide b–d ning lõigete 3 ja 4, III lisa ja artikli 7 lõike 1 punkti a tühistamist (edaspidi „vaidlustatud otsuse vaidlusalused sätted“), kuna nendes on sätestatud piiravad meetmed tema suhtes. Seevastu puudub Üldkohtul pädevus vaadata läbi hagi osas, milles see on esitatud vaidlustatud otsuse artiklite 4 ja 4a tühistamiseks.
- 63 Igal juhul on Üldkohtul samuti pädevus vaadata ETLT artikli 263 esimese lõigu alusel läbi tema tühistamishagi vaidlustatud määruse peale, millele nõukogu ka vastu ei vaidle. Nimelt, ehkki vaidlustatud määrusega rakendatakse vaidlustatud otsust, mis võeti vastu ÜVJP raames, ei ole see ETLT artikli 275 esimese lõigu tähenduses „ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga seotud sä[te]“, mis ei kuulu Euroopa Liidu Kohtu pädevusse.

Vastuvõetavus

- 64 Nõukogu väidab, et hagi on vastuvõetamatu nii vaidlustatud määruse artiklite 3, 3a, artikli 4 lõigete 3 ja 4, artikli 5 lõike 2 punktide b–d, lõigete 3 ja 4, VI lisa ning artikli 11 lõike 1 punkti a osas kui ka vaidlustatud otsuse vaidlusaluste sätete osas (edaspidi koos „vaidlusalused sätted“), kuna ETLT artikli 263 neljandas lõigus esitatud vastuvõetavuse tingimused, millele ETLT artikli 275 teine lõik otsesõnu viitab, ei ole täidetud, eriti mis puudutab hageja otseselt puudutamist.
- 65 Esiteks ei puuduta vaidlusalused sätted hagejat otseselt, kuna neid peavad tingimata rakendama liidu liikmesriikide pädevad asutused, kellel on selle tarvis kaalutusõigus. Vaidlustatud otsuse artikli 4 lõike 3 alusel peavad nemad kindlaks määrama, kas kõnealuste tehnoloogiate müümise, tarnimise, üleandmise või ekspordi või asjaomaste teenuste osutamise eesmärk on süvamere või arktilise nafta uurimine ja tootmine või kildaõli projektide teostamine Venemaal. Samuti nõuab vaidlustatud määruse artikkel 3 ning artikli 4 lõiked 3 ja 4, et liikmesriigi pädevalt asutuselt tuleb saada eelnev luba, et tarnida ja ekspordida teatud tehnoloogiaid, mille eesmärk on süvamere või arktilise nafta uurimine ja tootmine või kildaõli projektide teostamine Venemaal, ning osutada tehnilise abi või vahendusteenuseid, rahastamist või rahalist abi seoses nende tehnoloogiatega.
- 66 Lisaks märgib nõukogu, et kui vaidlusalused sätted alguses vastu võeti, ei olnud teatud võtmemoistete täpne tähendus kindlaks määratud ning see määrati kindlaks alles hiljem otsuses 2014/872 ja määruuses nr 1290/2014. Liikmesriikide ametiasutustel on siiski endiselt teatud kaalutlusruum.
- 67 Teiseks väidab nõukogu, keda toetab komisjon, et vaidlusalused sätted ei puuduta hagejat otseselt, kuna need ei mõjuta otseselt tema õiguslikku olukorda kohtupraktika tähenduses. Nimelt on liidu tehnoloogiate ja seotud teenuste tarnijatele ja ekspordijatele kehtestatud ekspordipiirangud, mis on sätestatud vaidlusalustes sätetes, kuid need piirangud ei kehti ei hagejale ega Venemaa naftatööstusele. Lisaks ei ole neis sätetes hagejale kehtestatud mingit keeldu teostada süvamere või arktilisi naftauuringuid ja -tootmist või kildaõli projekte Venemaal. Isegi kui ta ei saa omandada loetletud tehnoloogiaid liidu tarnijatelt, et neid nimetatud projektides kasutada, ega saada seotud tehnilist või finantsabi, ei tähenda see, et tema õiguslikku olukorda oleks otseselt mõjutatud. Samad kaalutlused kehtivad ka eelkõige seoses juurdepääsu piirangutega liidu kapitaliturgudele või laenudele ja krediitidele, mille lõpptähtaeg on üle 30 päeva.

- 68 Kolmandaks märkisid nõukogu ja komisjon vastuseks Üldkohtu küsimusele, et vaidlustatud otsuse artikkel 3 ning artikli 4 lõiked 3 ja 4 vajavad rakendusmeetmeid, kuna seal on sätestatud eelneva loa süsteem. Hageja peaks seetõttu mitte üksnes tõendama, et need sätted puudutavad teda otseselt, vaid ka, et need puudutavad teda isiklikult.
- 69 Hageja vaidleb nendele põhjendustele vastu.
- 70 Tuleb eristada hageja õigust esitada hagi ühelt poolt vaidlustatud otsuse vaidlusaluste sätete ja vaidlustatud määruse artikli 5 lõike 2 punktide b–d, lõigete 3 ja 4, VI lisa ning artikli 11 lõike 1 punkti a peale (edaspidi „kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevad sätted“) ja teiselt poolt vaidlustatud määruse artiklite 3, 3a, artikli 4 lõigete 3 ja 4 peale (edaspidi „vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevad sätted“).

Hageja õigus esitada hagi kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevate sätete peale

- 71 Tuleb meenutada, et ETLT artikli 263 neljas lõik sätestab, et iga füüsiline või juriidiline isik võib esimeses ja teises lõigus sätestatud tingimustel esitada hagi temale adresseeritud või teda otseselt ja isiklikult puudutava üksikakti vastu ning üldkohaldatava akti vastu, mis puudutab teda otseselt ega sisalda rakendusmeetmeid [edaspidi kasutatakse ETLT artikli 263 kontekstis teiste keeleversioonide põhjal läbivalt sõna „sisaldama“ asemel sõna „vajama“]. ETLT artikli 263 neljanda lõigu teine lauseosa täpsustab niisiis, et kui tühistamishagi esitanud füüsiline või juriidiline isik ei ole vaidlustatud akti adressaat, sõltub hagi vastuvõetavus sellest, kas akt puudutab hagejat otseselt ja isiklikult. Lissaboni lepinguga lisati ETLT artikli 263 neljandasse lõiku kolmas lauseosa, mis lihtsustas füüsiliste ja juriidiliste isikute esitatud tühistamishagide vastuvõetavuse tingimusi. Nimelt, ilma et see sätte osa seaks füüsiliste ja juriidiliste isikute esitatud tühistamishagide vastuvõetavuse tingimuseks isikliku puutumuse, annab ta selle õiguskaitsevahendi selliste „üldkohaldatavate aktide“ suhtes, mis ei vaja rakendusmeetmeid ja mis puudutavad hagejat otseselt (vt selle kohta 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus *Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu*, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punktid 56 ja 57).
- 72 Mis puudutab esiteks otsese puutumuse tingimust, tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et ETLT artikli 263 neljandas lõigus ette nähtud tingimus, mille järgi peab füüsiline või juriidiline isik olema otseselt puudutatud, eeldab seda, et vaidlustatud liidu meede avaldaks otsest mõju isiku õiguslikule olukorrale ega jätaks meedet rakendama kohustatud adressaadile mingit kaalutusõigust – akti rakendamine on puhtautomaatne ja tuleneb vaid liidu õigusnormidest, ilma et kohaldataks muid vahenorme (vt selle kohta 13. märtsi 2008. aasta kohtuotsus komisjon vs. Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2008:159, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 73 Siinses asjas tuleb meenutada, et kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevate sätetega on keelatud eelkõige kõigil liidu ettevõtjatel teostada teatud tüüpi finantstehinguid või sõlmida kokkuleppeid Venemaal asutatud üksustega, kes on riigi kontrolli all või kellest üle 50% kuulub riigile, kelle hinnanguline koguvara ületab 1 triljonit Vene rubla ning kelle hinnangulisest tulust pärineb vähemalt 50% 12. septembri 2014 seisuga toornafta või naftasaaduste müügist või transpordist, kes on loetletud vaidlustatud otsuse III lisas või vaidlustatud määruse VI lisas (vt punktid 17–20 eespool).
- 74 Seetõttu tuleb märkida, et hagejat mõjutavad otseselt kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevad sätted, mis ei jäta neid rakendama kohustatud adressaatidele mingit kaalutusõigust. Nimelt on nendest tulenevate piiravate meetmete otsene kohaldamine tema suhtes tingitud vahetult sellest, et ta on vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 2 punktis b ja lõikes 3 ning vaidlustatud määruse artikli 5 lõike 2 punktis b ja lõikes 3 mainitud üksus ning tema nimi on esitatud vaidlustatud otsuse III lisas ja vaidlustatud määruse VI lisas. Sellega seoses ei ole tähtis, et need sätted ei keela hagejal teostada käsitletud tehinguid väljaspool liitu. Nimelt ei ole vaidlust selles, et kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevad sätted kehtestavad hagejale piiranguid liidu kapitaliturgudele juurdepääsul.

- 75 Samuti tuleb tagasi lükata nõukogu argumendid, et hageja õiguslikku olukorda ei ole otseselt mõjutatud, kuna kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevate sätetega kehtestatud meetmeid kohaldatakse üksnes liidus asutatud üksustele. Ehkki nendes sätetes on esitatud keelud, mida kohaldatakse esmalt liidus asutatud krediitiasutustele ja muudele finantsasutustele, on nende keeldude eesmärk ja tagajärg mõjutada otseselt üksusi nagu hageja, kelle majandustegevust piiratakse seetõttu, et nende suhtes kohaldatakse kõnealuseid meetmeid. On ilmne, et neid meetmeid peavad kohaldama liidus asuvad asutused, kuna liidu institutsioonide vastu võetud akte ei saa põhimõtteliselt väljaspool liidu territooriumi kohaldada. See ei tähenda siiski, et üksusi, keda kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevad sätted mõjutavad, ei puuduta nende suhtes kohaldatud piiravad meetmed otseselt. Nimelt asjaolu, et liidu ettevõtjatel keelatakse teostada teatud tüüpi tehinguid väljaspool liitu asutatud üksustega, võrdub sellega, et neil üksustel keelatakse teostada kõnealuseid tehinguid liidu ettevõtjatega. Pealegi tähendaks nõukogu teesiga nõustumine, et isegi individuaalse varade külmutamise korral ei ole need loetellu kantud isikud, kellele piiravaid meetmeid kohaldatakse, otseselt mõjutatud nendest meetmetest, kuna esmalt peavad neid kohaldama just liidu liikmesriigid ning nende pädevusalasse kuuluvad füüsilised ja juriidilised isikud.
- 76 Lisaks tugineb nõukogu sellega seoses asjatult kohtuasjale, milles tehti 6. septembri 2011. aasta kohtumäärus *Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu* (T-18/10, EU:T:2011:419). Nimelt leidis Üldkohus selles asjas, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1007/2009 hülgetoodetega kauplemise koha (ELT 2009, L 286, lk 36) mõjutab üksnes nende hagejate õiguslikku olukorda, kes tegutsesid liidu hülgetoodete turul ja keda puudutas üldine keeld neid tooteid turustada, erinevalt nendest hagejatest, kelle tegevus ei olnud turustada neid tooteid või neid, mis kuulusid määruses nr 1007/2009 sätestatud erandi alla, kuna põhimõtteliselt on liidus lubatud turustada tooteid, mis on saadud inuittide ja muude põlisrahvaste kogukondade traditsioonilisel jahil ja elatuse saamiseks kütitud hüljestest (vt selle kohta 6. septembri 2011. aasta kohtumäärus *Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu*, T-18/10, EU:T:2011:419, punkt 79). Siinses asjas tuleb seevastu järeldada, et hageja tegutseb kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevates sätetes käsitletud finantsteenuste turul, mitte aga mis tahes nende teenuste eelneval või järgneval turul, nagu väidab nõukogu. Nimelt kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevate sätete tõttu on hagejal võimatu teostada teatud keelatud finantstehinguid liidus asutatud üksustega, ehkki tal oleks olnud õigus neid tehinguid teostada viidatud aktide puudumise korral.
- 77 Samuti tuleb meenutada, et vaidlustatud otsuse artiklis 7 ja vaidlustatud määruse artiklis 11 on sätestatud, et lepingu ja tehingu puhul, mille täitmist on otseselt või kaudselt, tervikuna või osaliselt mõjutanud nimetatud otsuse või määrusega kehtestatud meetmed, ei rahuldata ühtki nõuet, kui selle esitajaks on eelkõige vaidlustatud otsuse III lisas või vaidlustatud määruse VI lisas loetletud üksused. Seetõttu tuleb järeldada, et need sätted puudutavad hagejat otseselt, kuna ta on loetletud lisas nende üksuste hulgas, kelle õigus hagi esitada on piiratud.
- 78 Seetõttu tuleb järeldada, et kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevad sätted puudutavad hagejat otseselt.
- 79 Teiseks, ilma et oleks vaja hinnata, kas kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevad sätted vajavad rakendusmeetmeid või mitte, tuleb märkida, et isikliku puutumuse tingimus, mis on sätestatud ELTL artikli 263 neljanda lõigus teises olukorras, on samuti siinses asjas täidetud.
- 80 Nimelt tuleb sellega seoses meenutada, et mis tahes kandmine selliste isikute või üksuste loetellu, kellele kohaldatakse piiravaid meetmeid, annab sellele isikule või üksusele ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel, millele on viidatud ELTL artikli 275 teises lõigus, õiguse pöörduda liidu kohtusse, kuna tema suhtes on tegu üksikaktiga (vt selle kohta 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus *nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 50; 1. märtsi 2016. aasta kohtuotsus *National Iranian Oil Company vs. nõukogu*, C-440/14 P, EU:C:2016:128, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 103 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 81 Kuna siinses asjas mainitakse hageja nime vaidlustatud otsuse III lisa ja vaidlustatud määruse VI lisa loeteludes nende üksuste hulgas, kellele kohaldatakse nimetatud otsuse artikli 1 lõikes 2 ja vaidlustatud määruse artikli 5 lõikes 2 sätestatud piiravaid meetmeid, tuleb järeldada, et need meetmed puudutavad hagejat isiklikult.
- 82 Mis tahes muu lahendus rikuks ELTL artikli 263 ja artikli 275 teise lõigu sätteid ja oleks seega vastuolus EL toimimise lepinguga kehtestatud kohtuliku kaitse süsteemiga ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 47 sätestatud õigusega tõhusale õiguskaitsevahendile (vt selle kohta 16. juuli 2014. aasta kohtuotsus *National Iranian Oil Company vs. nõukogu*, T-578/12, ei avaldata, EU:T:2014:678, punkt 36).
- 83 Seetõttu tuleb järeldada, et hageja võib taotleda kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevate sätetega kehtestatud piiravate meetmete tühistamist teda puudutavas osas.

Hageja õigus esitada hagi vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevate sätete peale

- 84 Esmalt tuleb meenutada, et Üldkohtul puudub pädevus vaadata läbi tühistamishagi osas, milles see on esitatud ekspordipiiranguid käsitlevate vaidlustatud otsuse sätete, see tähendab vaidlustatud otsuse artiklite 4 ja 4a peale, kuna tegu on ÜVJP raames vastu võetud üldkohaldatavate meetmetega (vt punktid 59–62 eespool). Üldkohus on seevastu pädev analüüsima vaidlustatud määruse samaväärsete sätete seaduslikkust (vt punkt 63 eespool).
- 85 Seetõttu tuleb hinnata hageja õigust esitada hagi vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevate sätete peale ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel (vt punkt 71 eespool).
- 86 Sellega seoses tuleb leida, et isegi kui vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevad sätted on üldkohaldatavad meetmed, puudutavad need hagejat otseselt.
- 87 Nimelt tuleb meenutada, et vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevad sätted näevad ette, et „II lisas loetletud, liidust või väljastpoolt liitu pärit kaupade või tehnoloogiate müümiseks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordimiseks otse või kaudselt füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele Venemaal, kaasa arvatud Venemaa majandusvööndis ja mandrilaval, või mis tahes muus riigis, kui kõnealused kaubad ja tehnoloogiad on mõeldud kasutamiseks Venemaal, kaasa arvatud Venemaa majandusvööndis ja mandrilaval, on vaja eelnevat luba“ (artikli 3 lõige 1). Ühtlasi täpsustatakse, et „[p]ädevad asutused ei anna luba II lissasse kantud kaupade ja tehnoloogiate müümiseks, tarnimiseks, üleandmiseks ega ekspordiks, kui neil on piisav alus otsustamiseks, et nimetatud kaupade ja tehnoloogiate müümine, tarnimine, üleandmine või eksport on ette nähtud lõikes 3 viidatud nafta uurimise ja tootmise projektide jaoks“ (artikli 3 lõige 5). Vaidlustatud määruse artikli 3a kohaselt laieneb see keeld ka selles artiklis loetletud seonduvatele teenustele. Selle määruse artikli 4 lõigetes 3 ja 4 on sätestatud sama eelneva loa menetluse kohaldamine, mis oli ette nähtud artiklis 3, ka „II lisas loetletud kaupade ja tehnoloogiatega ning nendega varustamise, nende tootmise, hoolduse ja kasutamisega seotud tehnilise abi või vahendusteenuste [...] osutami[sele]“ ning „II lisas loetletud kaupade ja tehnoloogiatega seotud rahastami[se] ning rahali[se] abi, sealhulgas eelkõige toetuste, laenude või ekspordikrediidikindlustuse andmi[sele]“.
- 88 Seetõttu tuleb sedastada, et vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevad sätted puudutavad hagejat otseselt, kuna ta on Üldkohtule esitatud dokumentide abil tõendanud, et ta tegutseb Venemaal uurimis- ja tootmisprojektidega nagu need, mida peetakse silmas vaidlustatud määruse artikli 3 lõikes 3, see tähendab nafta uurimine ja tootmine rohkem kui 150 meetri sügavuses vees, nafta uurimine ja tootmine põhjapolaarjoonest põhja poole jäävas avamerepiirkonnas või projektid, millel on võimekus toota naftat kildakihtides leiduvast toorainest hüdrofrakkimise teel (edaspidi „ebakonventsionaalsed projektid“), mitte aga nendele eelneval või järgneval turul (vt eespool punktis 76 viidatud kohtupraktika).

- 89 Nimelt on vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevate sätete tõttu hagejal sisuliselt ja juriidiliselt võimatu sõlmida uusi lepinguid või nõuda liidu ettevõtjatega pärast 1. augustit 2014 sõlmitud lepingute täitmist, mis puudutavad vaidlustatud määruse II lisas loetletud artikleid, kui need on mõeldud ebakonventsionaalseteks projektideks. Ta peab lisaks taotlema ja saama eelneva loa nende lepingute jaoks, mis on kaitstud omandatud õigustega, ja lubatud kasutusega seotud lepingute jaoks (vaidlustatud määruse artikli 3 lõige 1 ja lõike 5 teine lõik, artikli 3a lõige 2 ja artikli 4 lõige 3).
- 90 Mis puudutab seejärel nõukogu argumenti, et liikmesriigi ametiasutustel on kaalutusõigus, nii et vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevad sätted ei puuduta hagejat otse, tuleb märkida, et ehkki nende sätetega kehtestatakse eelneva loa süsteem, mille alusel need ametiasutused peavad ette nähtud keelud ellu viima, ei ole neil tegelikkuses mingit kaalutusõigust sellega seoses.
- 91 Niisiis on vaidlustatud määruse artikli 3 lõikes 5 sätestatud näiteks, et pädevad asutused „ei anna“ luba II lisasse kantud kaupade ja tehnoloogiate müümiseks, tarnimiseks, üleandmiseks ega ekspordiks, kui neil on piisav alus otsustamiseks, et nimetatud kaupade ja tehnoloogiate müümine, tarnimine, üleandmine või eksport on ette nähtud sama artikli lõikes 3 viidatud nafta uurimise ja tootmise projektide jaoks. Ainus hinnang, mis on pelgalt faktiline ja eelnev, mille võivad liikmesriigi ametiasutused anda, seisneb niisiis tuvastamises, kas kõnealune tehing puudutab mõnda artikli 3 lõikes 3 viidatud ebakonventsionaalse projekti kategooriat. Nad ei saa siiski anda mingit luba, kui neil on mõistlikud põhjused uskuda, et olukord on selline.
- 92 Sama kehtib ka vaidlustatud otsuse artikli 4 lõigete 3 ja 4 kohta, mis allutavad teatud II lisas loetletud tehnoloogiatega seotud tehnilise abi või vahendusteenuste osutamise, rahastamise ja rahalise abi teenuste osutamise asjaomase ametiasutuse eelnevale loale, kuna selle määruse artiklis 3 ja eelkõige selle artikli lõigetes 2 ja 5 on sätestatud, et seda kohaldatakse *mutatis mutandis*, kui luba on nõutav.
- 93 Ka vaidlustatud määruse artikkel 3a ei jäta liikmesriigi ametiasutustele mingit kaalutusruumi, kuna selles on sätestatud, et on keelatud osutada otse või kaudselt Venemaal, kaasa arvatud Venemaa majandusvööndis ja mandrilaval, nafta uurimis- ja tootmisprojektidele vajalikke seotud teenuseid, mida on käsitletud vaidlustatud määruse artikli 3 lõikes 3. Pealegi tunnistas nõukogu seoses selle sättega, et see ei vaja mingit rakendusmeedet, mis tähendab tingimata, et liikmesriigi ametiasutustele ei ole jätud mingit kaalutusruumi.
- 94 Seetõttu tuleb järeldada, et vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevad sätted puudutavad hagejat otseselt.
- 95 Vastuseks kohtuistungil esitatud Üldkohtu küsimusele väitsid nõukogu ja komisjon siiski, et ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses otsese puudutamise mõistet tuleks ÜVJP valdkonnas kitsamalt tõlgendada kui muudes liidu tegevusvaldkondades, nagu konkurents või riigiabi.
- 96 Sellise ettepanekuga ei saa siiski nõustuda.
- 97 Nimelt on ELTL artikli 263 neljandas lõigus sätestatud vastuvõetavuse tingimused samad kõigile füüsiliste või juriidiliste isikute poolt liidu aktide vastu esitatud hagidele, sõltumata akti tüübist või asjaomastest valdkonnast. Niisiis, ehkki vastab tõele, et kohtupraktika kohaselt on nõue, et liidu akt peab füüsiliste või juriidilist isikut otseselt puudutama, täidetud üksnes siis, kui vaidlustatud akt mõjutab selle isiku õiguslikku olukorda otseselt, ei ole haruldane, et kohtupraktikas tunnistatakse vastuvõetavaks isikute tühistamishagid liidu õigusaktide peale, mille mõjud hagejatele ei ole mitte õiguslikku, vaid pelgalt faktilist laadi näiteks sellepärast, et nad on ettevõtjatena konkurentsiga teiste ettevõtjatega otseselt puudutatud. Seetõttu tuleb isiku otsese puudutatuse kindlaksmääramiseks arvesse võtta mitte ainult liidu õigusakti mõjusid isiku õiguslikule seisundile, vaid ka selle faktilist laadi mõju kõnealusele isikule, kusjuures taolised mõjud peavad olema siiski enam kui ainult kaudset laadi; see tuleb igal üksikjuhul konkreetsete kindlaks määrata, võttes arvesse vastavalt kõne all oleva liidu

õigusakti normatiivset sisu (vt selle kohta kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:21, punktid 70–72 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 98 Teiseks tuleb hinnata, kas vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevad sätted vajavad rakendusmeetmeid või mitte.
- 99 Sellega seoses peab meenutama, et kohtupraktika kohaselt tuleb selleks, et hinnata, kas halduse üldakt vajab rakendusmeetmeid, lähtuda sellise isiku olukorrast, kes tugineb õigusele esitada hagi ELTL artikli 263 neljanda lõigu lõpuosa alusel. Seega ei ole oluline, kas vaidlusalune akt vajab rakendusmeetmeid teiste õigussubjektide suhtes (19. detsembri 2013. aasta kohtuotsus Telefónica vs. komisjon, C-274/12 P, EU:C:2013:852, punkt 30).
- 100 Kuid nagu nõukogu ja komisjon tunnistasid, ei ole siinses asjas ilmne, et hageja saaks ise paluda riigi ametiasutustelt luba ja et ta võiks riigisisestes kohtutes vaidlustada akti, millega selline luba antakse või jäetakse andmata, eelkõige seoses tehingutega, mis puudutavad ebakonventsionaalseid projekte, see tähendab neid, mis puudutavad „II lisasse kantud kaupade ja tehnoloogiate müümis[t], tarnimis[t], üleandmis[t] [ja] ekspor[ti], kui neil on piisav alus otsustamaks, et nimetatud kaupade ja tehnoloogiate müümine, tarnimine, üleandmine või eksport on ette nähtud lõikes 3 viidatud nafta uurimise ja tootmise projektide jaoks“ (vaidlustatud määruse artikli 3 lõige 5). Sama kehtib ka vaidlustatud määruse artiklis 3a käsitletud seotud teenuste kohta.
- 101 Vastupidi sellele, mida nõukogu kohtuistungil väitis, ei saa seega järeldada, et need sätted vajavad rakendusmeetmeid hageja suhtes pelgalt seetõttu, et ta võib paluda oma liidus asutatud lepingupartneritel esitada loataotlused pädevatele riigiasutustele, et nende asutuste poolt tehtud otsuseid riigisisestes kohtutes vaidlustada.
- 102 Lisaks, nagu väitis hageja vastuses Üldkohtu küsimusele, isegi kui luba on võimalik taotleda, saab see taotlus viia vaidlustatud määruse artikli 3 lõike 5, artikli 3a ning artikli 4 lõigete 3 ja 4 alusel üksnes eitava vastuseni, kui see käsitleb mõnda tehingut, mis puudutab selle määruse artikli 3 lõikes 3 mainitud ebakonventsionaalseid projekte. Kuid sellises olukorras oleks kunstlik või ülemäärane nõuda ettevõtjalt, et ta nõuaks rakendusakti vaid selleks, et ta saaks seda riigisisestes kohtutes vaidlustada, kui on ilmne, et selline taotlus jäetakse tingimata rahuldamata, nii et seda ei oleks asjade normaalse käigu juures esitatud (vt selle kohta 14. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Doux vs. komisjon, T-434/13, ei avaldata, EU:T:2016:7, punktid 59–64).
- 103 Seetõttu tuleb järeldada, et vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevad sätted on õigusnormid, mis ei vaja rakendusmeetmeid ELTL artikli 263 neljanda lõigu kolmanda olukorra tähenduses. Niisiis peab hageja üksnes tõendama, et need sätted mõjutasid teda otseselt, mida ta on ka siinses asjas teinud. Järelikult tuleb tema hagi tunnistada vastuvõetavaks, sealhulgas selles osas, mis puudutab vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevaid sätteid.
- 104 Kokkuvõttes on hagi vastuvõetav osas, kus see on esitatud kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevate sätete ja vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevate sätete vastu.

Sisulised küsimused

- 105 Kohtuasjas T-735/14 esitab hageja kolm väidet, millest esimene puudutab põhjendamiskohustuse rikkumist, teine sobiva õigusliku aluse puudumist ning kolmas proportsionaalsuse põhimõtte ja põhiõiguste rikkumist.

106 Kohtuasjas T-799/14 esitab hageja neli väidet, millest esimene puudutab põhjendamiskohustuse rikkumist, teine sobiva õigusliku aluse puudumist seoses vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevate sätete ja kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevate sätetega, kolmas seda, et on rikutud 24. juunil 1994 allkirjastatud ning Euroopa ühenduste nimel nõukogu ja komisjoni 30. oktoobri 1997. aasta otsusega 97/800/ESTÜ, EÜ, Euratom heaks kiidetud partnerlus- ja koostöölepingut, millega sõlmitakse partnerlus ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Venemaa Föderatsiooni vahel (EÜT 1997, L 327, lk 1; ELT eriväljaanne 11/26, lk 356, edaspidi „EL-Venemaa partnerlusleping“), ja neljas proportsionaalsuse põhimõtte ja põhiõiguste rikkumist.

Kohtuasjades T-735/14 ja T-799/14 esitatud esimene väide, mille kohaselt puuduvad põhjendused

107 Kahes liidetud kohtuasjas esitatud esimeses väites viitab hageja ELTL artikli 296 rikkumisele, kuna vaidlustatud otsus ja vaidlustatud määrus (edaspidi „vaidlustatud aktid“) ei ole õiguslikult piisavalt põhjendatud. Ta leiab, et nende aktidega kehtestatud sanktsioonid on ebatavalised meetmed, mis seetõttu vajavad ammendavat põhjendust. Kuid vaidlustatud aktides ei ole üritatud isegi selgitada, miks kohaldatakse suunatud piiravaid meetmeid ebakonventsionaalsetele projektidele. Nimelt on need projektid enamasti arenduse tasemel ja tekitavad maksustavat tulu Venemaa valitsusele kõige varem alles 20 aasta pärast. Samuti ei selgitatud, miks vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevate sätetega silmas peetud varustuse kategooriaid tuleb lugeda „tundlikeks“ kaupadeks ja tehnoloogiateks.

108 Mis puudutab kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevaid sätteid, siis leiab hageja samuti, et vaidlustatud aktide põhjendus ei võimalda mõista, kuidas need sätted võimaldavad saavutada nende aktide väidetavat eesmärki avaldada Venemaa valitsusele survet. Lisaks on nõukogu kostja vastuses esitatud põhjendus hilinemisega esitatud ning ei võimalda mingil juhul põhjendada, miks need piirangud on hageja suhtes kehtestatud.

109 Igal juhul väidab hageja, et ei ole mingit põhjendust vajaliku seose kohta tema ja Venemaa valitsuse vahel ega piiravate meetmete proportsionaalsuse kohta või nende mõju kohta põhiõigustele, mis muudab veelgi raskemaks nende meetmete seaduslikkust vaidlustada. See puuduv põhjendus on ilmses kontrastis teiste piiravate meetmete, nagu varade külmutamine, esemeks olevatele isikutele ja üksustele antud põhjendustega. Tunnistada, et nõukogu võiks võtta vastu mis tahes tüüpi piirava meetme, esitamata ühtegi mõistlikku põhjendust, oleks vastuvõetamatu ja kahjustaks põhimõtteliselt õigusriiki.

110 Nõukogu, keda toetavad komisjon ja Ühendkuningriik, vaidleb nendele argumentidele vastu.

111 ELTL artikli 296 teises lõigus on kirjas, et „[õ]igusaktides esitatakse nende vastuvõtmise põhjused“. Pealegi omistab ELL artikli 6 lõige 1 aluslepingutega võrreldes samaväärse õigusjõu hartale, mille artikli 41 lõike 2 punkti c kohaselt kätkeb õigus heale haldusele eeskätt „asutuste kohustust põhjendada oma otsuseid“.

112 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad ELTL artikliga 296 ja harta artikli 41 lõike 2 punktiga c nõutavad põhjendused vastama vaidlustatud akti laadile ja selle vastuvõtmise kontekstile. Neist peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid ja pädeval kohtul teostada kontrolli. Põhjendamisnõude hindamisel tuleb arvestada juhtumi asjaolusid (vt 14. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Ben Ali vs. nõukogu, T-200/14, ei avaldata, EU:T:2016:216, punkt 94 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka 25. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Almaz-Antey Air and Space Defence vs. nõukogu, T-255/15, ei avaldata, EU:T:2017:25, punkt 56).

113 Ei ole nõutav, et põhjendustes oleks täpselt ära toodud kõik asjakohased faktilised ja õiguslikud asjaolud, kuna akti põhjenduste piisavust tuleb hinnata mitte ainult akti sõnastust, vaid ka konteksti ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme silmas pidades. Eelkõige on esiteks huve kahjustav akt seega piisavalt põhjendatud, kui see on tehtud huvitatud isikule teadaolevas kontekstis, mis

- võimaldab tal tema suhtes võetud meetme ulatust mõista. Teiseks peab otsuse põhjenduste täpsuse aste olema proportsionaalne materiaalsete võimaluste ja tehniliste tingimuste või tähtajaga, millest kinni pidades see tuleb teha (vt 14. aprilli 2016. aasta kohtuotsus *Ben Ali vs. nõukogu*, T-200/14, ei avaldata, EU:T:2016:216, punkt 95 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka 25. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus *Almaz-Antey Air and Space Defence vs. nõukogu*, T-255/15, ei avaldata, EU:T:2017:25, punkt 56).
- 114 Seda kohtupraktikat silmas pidades tuleb eristada, kas vaidlustatud aktide põhjendus puudutab üldkohaldatavaid sätteid või selliseid sätteid, mis hageja suhtes kujutavad endast piiravaid üksikmeetmeid.
- 115 Mis puudutab nimelt üldkohaldatavaid sätteid nagu vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevad sätted, siis võis nõukogu põhjendustes piirduda ühelt poolt viitega üldisele olukorrale, mis tingis akti vastuvõtmise, ja teiselt poolt üldistele eesmärkidele, mille saavutamiseks see on mõeldud (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 120 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 116 Mis puudutab seevastu kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevaid sätteid, tuleb meenutada, et need sätted on hageja suhtes teda puudutavas osas piiravad üksikmeetmed (punktid 56 ja 81 eespool).
- 117 Kohtupraktikas on täpsustatud, et piiravaid meetmeid kehtestava nõukogu õigusakti põhjendusest peab selguma mitte ainult selle meetme õiguslik alus, vaid tuleb määratleda ka spetsiifilised ja konkreetset põhjused, millest lähtudes nõukogu on oma kaalutusõigust kasutades asunud seisukohale, et huvitatud isiku suhtes tuleb selliseid meetmeid kohaldada (vt 3. juuli 2014. aasta kohtuotsus *National Iranian Tanker Company vs. nõukogu*, T-565/12, EU:T:2014:608, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka 25. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus *Almaz-Antey Air and Space Defence vs. nõukogu*, T-255/15, ei avaldata, EU:T:2017:25, punkt 55).
- 118 Nende kaalutluste alusel tuleb analüüsida, kas nõukogu on täitnud oma kohustuse põhjendada siinses asjas vaidlusaluseid sätteid õiguslikult piisavalt.
- 119 Mis puudutab esiteks vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevaid sätteid, tuleb meenutada, et kõik kõnealused meetmed kuuluvad hagejale teada olevasse konteksti, kus vaidlustatud aktide vastuvõtmisele eelnesid rahvusvahelised pinged, mida on meenutatud eespool punktides 2–16. Lisaks nähtub vaidlustatud otsuse põhjendustest 1–8 ja vaidlustatud määruse põhjendusest 2, et vaidlustatud aktide väljakuulutatud eesmärk oli suurendada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava tegevuse kulusid Venemaa Föderatsiooni jaoks ning toetada kriisi rahumeelset lahendamist. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 12 on muu hulgas täpsustatud, et teatavate tundlike kaupade ja tehnoloogiate müümine, tarnimine, üleandmine või ekspordimine tuleks ära keelata juhul, kui need on mõeldud süvamere naftauuringute ja -tootmise, arktiliste naftauuringute ja -tootmise või kildaõli projektide jaoks. Vaidlusalustes aktides on seega kirjeldatud nende vastuvõtmise tinginud üldist olukorda ning üldisi eesmärke, mille saavutamiseks need aktid on mõeldud (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 123).
- 120 Mis puudutab teiseks kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevaid sätteid, tuleb meenutada, et nendega on hageja suhtes kehtestatud piiravad meetmed, kuna tema nimi on kantud vaidlustatud otsuse III lisasse ja vaidlustatud määruse VI lisasse seoses keelatud tegevusega, mis on esitatud vastavalt vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 2 punktides b–d ja vaidlustatud määruse artikli 5 lõike 2 punktides b–d.
- 121 Seetõttu tuleb lükata tagasi nõukogu argument, et siinses asjas ei ole kohaldatavad kohtupraktikast tulenevad kriteeriumid selliste aktide põhjendamiskohustuse kohta, millega kehtestatakse piiravaid üksikmeetmeid.

- 122 Tuleb siiski järeldada, et „spetsiifilised ja konkreetsed põhjused“, millest lähtudes nõukogu oli oma kaalutusõigust kasutades asunud seisukohale, et hageja suhtes tuleb kohaldada kõnealuseid meetmeid eespool viidatud kohtupraktika tähenduses, vastavad siinses asjas kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevates sätetes kehtestatud kriteeriumidele.
- 123 Nimelt kuna hageja on üks nimetatud üksusi, see tähendab „Venemaal asutatud üksus[...], kes on riigi kontrolli all või kellest üle 50% kuulub riigile, kelle hinnanguline koguvara ületab 1 triljonit Vene rubla ning kelle hinnangulisest tulust pärineb vähemalt 50% 12. septembri 2014 seisuga toornafta või naftasaaduste müügist või transpordist“, ei ole nõutud mingit täiendavat põhjendust, et kanda tema nimi vaidlustatud aktide lisadesse.
- 124 Sellega seoses tuleb märkida, et samade kaalutluste kasutamine, et võtta vastu piiravad meetmed mitme isiku vastu, ei välista, et need kaalutlused annavad piisavalt spetsiifilise põhjenduse iga konkreetse isiku kohta (vt selle kohta ja analoogia alusel 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus, Ezz jt vs. nõukogu, T-256/11, EU:T:2014:93, punkt 115).
- 125 Hageja väidab siiski, et nõukogu oleks pidanud esitama konkreetsed põhjused, miks meetmed naftasektori vastu suunati ja kuidas selle sektori väljavalimine võimaldab edendada vaidlusaluste meetmetega taotletud eesmärki.
- 126 Tuleb siiski meenutada, et ei ole nõutud, et põhjendustes oleks esitatud kõik asjasse puutuvad faktilised ja õiguslikud asjaolud (vt punkt 113 eespool). Seetõttu ei pidanud nõukogu rohkem põhjendama neid põhjuseid, mille alusel ta otsustas kehtestada suunatud piiravad meetmed teatud majandusharude vastu ja keelata teatud „tundlikeks“ loetud kaupade ja teenuste eksport. Lisaks kuulub küsimus, kas sellised meetmed on kooskõlas ÜVJP eesmärkidega ja sobivad ning vajalikud nende eesmärkide saavutamiseks, pigem nende sisulise hindamise alla.
- 127 Pealegi tuleb märkida, et hagejale, kes on Venemaa naftasektori oluline ettevõtja ja kelle aktsiakapitalis kuulus otsuse 2014/512 vastuvõtmise kuupäeval enamusosalus kas või kaudselt Vene riigile, ei saanud olla teadmata põhjused, miks nõukogu oli võtnud temale suunatud meetmed. Kooskõlas eesmärgiga suurendada Venemaa Föderatsiooni Ukrainale suunatud tegevuse kulusid on otsuse 2014/512 artikli 1 lõike 2 punktis b sätestatud teatavatele Vene riigi kontrolli all olevatele naftasektori üksustele piirangud lähtuvalt eeskätt nende koguvarast, mis hinnanguliselt ületab 1 triljonit Vene rubla. Kuna poliitiline olukord nende meetmete võtmise ajal ja naftasektori tähtsus Venemaa majandusele olid samuti hästi teada, saab mainitud aktide deklareeritud eesmärki silmas pidades hõlpsasti mõista, et nõukogu otsustas võtta kõnealuses sektoris tegutsejate suhtes piiravaid meetmeid (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 124).
- 128 Seetõttu tuleb järeldada, et nõukogu on vaidlustatud akte piisavalt põhjendanud, ning lükata kohtuasjades T-735/14 ja T-799/14 esitatud esimene väide põhjendamatusesse tõttu tagasi.

Kohtuasjades T-735/14 ja T-799/14 esitatud teine väide, mille kohaselt puudub sobiv õiguslik alus

- 129 Hageja väidab, et ELTL artiklit 215, mis võimaldab nõukogul võtta majandussanktsioone kolmandate riikide vastu, võib üksnes erandkorras kasutada, et suunata meetmeid üksikisikute ja üksuste vastu, tingimusel et esineb piisav seos esiteks sanktsioonide esemeks oleva üksuse ja asjaomase kolmanda riigi valitsuse vahel ning teiseks meetme esemeks oleva üksuse ja meetme eesmärgi vahel. Need põhimõtted nähtuvad ka nõukogu 2. detsembri 2005. aasta suunistest ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames vastu võetud piiravate meetmete (sanktsioonide) rakendamise ja hindamise kohta. Need tingimused ei ole aga siinses asjas täidetud.

- 130 Nimelt esiteks ei ole hageja ja Venemaa valitsuse vaheline seos piisav, kuna ta ei ole mingil juhul Vene riigi pikendus ega osale avaliku võimu teostamises ega halda avalikke teenuseid ametiasutuste kontrolli all. Asjaolu, et hageja on eraõiguslik äriühing, kes on osa Gazpromi kontsernist, mille aktsiatest 50,23% kuuluvad Vene riigile, ei ole sellega seoses piisav. Pealegi ei ole lubatud eeldada sidemeid Venemaa valitsusega, ilma et asjaomane üksus saaks esitada selle kohta oma seisukohad.
- 131 Teiseks ei ole vaidlustatud aktides sugugi esitatud nõutud seost meetmete esemeks olevate üksuste ja nende meetmete eesmärgi vahel. On raske mõista, kuidas vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevad sätted, mis puudutavad ebakonventsionaalseid projekte, või kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevad sätted võiks aidata kaasa vaidlustatud aktide eesmärkidele. Nõukogu ei saa täiesti meelevaldselt kehtestada selliseid meetmeid, mis põhjustavad olulist kahju meetmetes käsitletud ettevõtjatele ja nende äripartneritele liidus.
- 132 Nõukogu, keda toetavad komisjon ja Ühendkuningriik, vaidleb nendele argumentidele vastu.
- 133 Mis puudutab esiteks hageja argumenti, et siinses asjas puudub piisav seos Venemaa valitsusega, tuleb esmalt märkida, et ELTL artiklis 215 on sätestatud, et esiteks, kui EL lepingu V jaotise 2. peatüki alusel vastu võetud otsus näeb ette „majandus- ja rahandussuhete osalise või täieliku katkestamise või piiramise ühe või mitme kolmanda riigiga“, võtab nõukogu vastu vajalikud meetmed ja teiseks, kui EL lepingu V jaotise 2. peatüki alusel vastu võetud otsuses on nii ette nähtud, võib nõukogu „võtta vastu piiravaid meetmeid juriidiliste või füüsiliste isikute ning rühmituste või mitteriiklike üksuste suhtes“. ELTL artikli 215 lõikes 2 on niisiis sätestatud võimalus võtta piiravaid meetmeid mitteriiklike üksuste suhtes, et rakendada EL lepingu V jaotise 2. peatüki alusel vastu võetud ÜVJP otsust.
- 134 Nagu eelnevalt märgiti, on kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevad sätted hageja suhtes piiravad meetmed (vt punktid 56 ja 81 eespool). Mis puudutab neid meetmeid, siis ei saa hageja seega kehtivalt väita, et neid tuleb tingimata kehtestada üksuste vastu, kellel on piisav seos Venemaa valitsusega.
- 135 Mis puudutab seejärel vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevaid sätteid, tuleb meenutada, et nende meetmete eesmärk ei ole mitte karistada teatud üksusi nende seose tõttu Ukraina olukorraga, vaid kehtestada Venemaa Föderatsioonile majandussanktsioone, et suurendada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava tegevuse kulusid tema jaoks ning toetada kriisi rahumeelset lahendamist.
- 136 Kuna nendes meetmetes käsitletakse konkreetset majandusharu eelkõige selle tähtsuse tõttu Venemaa majandusele või seose tõttu Venemaa Föderatsiooni tegevusega, mille eesmärk on Ukraina destabiliseerimine, ei ole nõutud, et meetmete adressaadiks olevad ettevõtjad oleks Vene avalik-õiguslikud ettevõtjad (vt selle kohta 25. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus *Almaz-Antey Air and Space Defence vs. nõukogu*, T-255/15, ei avaldata, EU:T:2017:25, punkt 135).
- 137 Sellega seoses ei saa hageja tõhusalt viidata 13. märtsi 2012. aasta kohtuotsusele *Tay Za vs. nõukogu* (C-376/10 P, EU:C:2012:138). Nimetatud kohtuotsuses on Euroopa Kohus tõepoolest meenutanud, et mõiste „kolmas riik“ EÜ artiklite 60 ja 301 tähenduses, mis sisuliselt vastavad ELTL artikli 215 lõikele 1, võib hõlmata sellise riigi juhte ning isikuid ja üksusi, kes on nende juhtidega seotud või keda need juhid otseselt või kaudselt kontrollivad (vt 13. märtsi 2012. aasta kohtuotsus *Tay Za vs. nõukogu*, C-376/10 P, EU:C:2012:138, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika). Ta järeldas seejärel, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta otsustas, et on lubatav eeldada, et ettevõtjate juhtide pereliikmed saavad juhtide ametikohast kasu, mistõttu nad saavad kasu ka valitsuse majanduspoliitikast ning järelikult on olemas piisav seos apellandi ja Myanmaris sõjaväelise režiimi vahel (vt 13. märtsi 2012. aasta kohtuotsus *Tay Za vs. nõukogu*, C-376/10 P, EU:C:2012:138, punkt 71).
- 138 Tuleb siiski meenutada, et kohtuasjas, milles tehti 13. märtsi 2012. aasta otsus *Tay Za vs. nõukogu* (C-376/10 P, EU:C:2012:138), tuginesid nõukogu võetud piiravad meetmed nõukogu 27. aprilli 2006. aasta ühisele seisukohale 2006/318/ÜVJP Birma/Myanmari vastu suunatud piiravate meetmete

uuendamise kohta (ELT 2006, L 116, lk 77). Need meetmed nägid eelkõige ette Myanmar valitsuse liikmete ja kõigi nendega seotud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise. Apellandi Pye Phyo Tay Za nimi oli kantud nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldati piiravaid meetmeid, ühise seisukoha 2006/318 II lisa jaotises J „Valitsuse majanduspoliitikast kasu saavad isikud ning muud režiimiga seotud isikud“, millega kaasnes teave „Tay Za poeg“ (13. märtsi 2012. aasta kohtuotsus *Tay Za vs. nõukogu*, C-376/10 P, EU:C:2012:138, punktid 4–11). Nimetatud kohtuasjas tuli niisiis kindlaks määrata, kas Üldkohus ja nõukogu võisid õiguspäraselt järeldada, et võis eeldada, et P. P. Tay Za kui Tay Za ettevõtte juhataja pereliige sai isiklikult kasu valitsuse poliitikatest, ja seetõttu pidada teda režiimiga seotuks vastavalt alγκriteeriumidele, mis on kehtestatud ühises seisukohas 2006/318. Euroopa Kohus ei seadnud siiski kahtluse alla võimalust võtta majandussanktsioone kolmandate riikide suhtes ega nõudnud, et sellistest meetmetest mõjutatud üksused, kelle vastu need küll individuaalselt ei olnud suunatud, oleksid „riigi pikendused“, nagu väidab hageja.

- 139 Vastupidi nähtub kohtupraktikast, et nõukogul on piiravate meetmete eset määratledes ulatuslik kaalutusõigus, eelkõige juhul, kui sellised meetmed näevad vastavalt ETL artikli 215 lõikele 1 ette majandus- ja rahandussuhete osalise või täieliku katkestamise või piiramise ühe või mitme kolmanda riigiga (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 132). Igal seda tüüpi meetmel on selle määratlusest tulenevalt tagajärjed, mis mõjutavad omandiõigusi ja kutsetegevusega tegelemise vabadust, tekitades nii kahju isikutele, kelle puhul ei ole tuvastatud, et nad on kõnealuste meetmete võtmise põhjutanud olukorra eest vastutavad (vt selle kohta 30. juuli 1996. aasta kohtuotsus *Bosphorus*, C-84/95, EU:C:1996:312, punkt 22).
- 140 Isegi kui eeldada, et väidetavalt piiravate meetmete esemeks olevate üksuste ja Venemaa valitsuse vahel peab olema seos, piisab igal juhul märkimisest, et kuna hageja kuulub kas või kaudselt enam kui 50% ulatuses Vene riigile, tuleb teda lugeda Vene riigi kontrolli all olevaks ettevõtjaks. Asjaolul, et hageja ei ole riigi pikendus Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktika tähenduses (vt selle kohta 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus *Bank Melli Iran vs. nõukogu*, T-35/10 ja T-7/11, EU:T:2013:397, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika), ei ole sellega seoses tähendust, kuna ei ole nõutud, et hageja oleks üksus, kes osaleb avaliku võimu teostamises või osutab avalikku teenust ametiasutuste järelevalve all, et teda võiks mõjutada nõukogu ETL artikli 215 lõike 1 alusel vastu võetud majandussanktsioonid.
- 141 Teiseks, mis puudutab väidetavat seose puudumist siinses asjas võetud meetmete ja vaidlustatud aktidega taotletud eesmärkide vahel, tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on nõukogul ulatuslik kaalutusõigus asjaolude osas, mida tuleb arvesse võtta ELL artikli 29 ja ETL artikli 215 alusel võetavate majandus- ja finantssanktsioonide võtmisel. Kuna liidu kohus ei saa asendada nõukogu hinnangut tõenditele, faktidele ja asjaoludele, mis õigustavad selliste meetmete võtmist, enda omaga, peab Üldkohtu kontroll piirduma üksnes menetlusnormide järgimise ja põhjendamiskohustuse täitmise, faktiliste asjaolude sisulise õigsuse ning selle kontrollimisega, et asjaolude hindamisel ei oleks tehtud ilmselget kaalutusviga ega tegemist ei oleks võimu kuritarvitamisega. Sellist piiratud kontrolli kohaldatakse eelkõige selliste meetmete aluseks olevate kaalutluste eesmärgipärasuse hindamisele (vt 25. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus *Almaz-Antey Air and Space Defence vs. nõukogu*, T-255/15, ei avaldata, EU:T:2017:25, punkt 95 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 142 Siinses asjas nähtub vaidlustatud otsuse põhjendustest 1–8 ja vaidlustatud määruse põhjendusest 2, et nende aktide väljakuulutatud eesmärk oli suurendada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava tegevuse kulusid Venemaa Föderatsiooni jaoks ning toetada kriisi rahumeelset lahendamist. Selline eesmärk on kooskõlas rahu ja rahvusvahelise julgeoleku tagamise eesmärgiga vastavalt ELL artiklis 21 sõnastatud liidu välistegevuse eesmärkidele (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 115).

- 143 Nagu Euroopa Kohus on vastupidi hageja väidetule juba märkinud, on asjaolu, et meetmed on suunatud Vene naftasektori ettevõtjate vastu lähtuvalt eeskätt nende koguvarast, mis hinnanguliselt ületab 1 triljonit Vene rubla, arvestades selle sektori olulisust Vene majandusele, loogiliselt seotud piiravate meetmete eesmärgiga suurendada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava tegevuse kulusid Venemaa Föderatsiooni jaoks ning toetada kriisi rahumeelset lahendamist (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 147).
- 144 Mis puudutab kolmandaks hageja argumenti, et vaidlustatud määruse ekspordipiiranguid käsitlevatest sätetest tulenevad meetmed puudutasid üksnes naftasektori ebakonventsionaalseid projekte, mitte aga tervet naftasektorit, mis toodab jätkuvalt Vene majandusele olulist tulu, siis tuleb märkida, et nõukogul on võimalik, kui ta seda asjakohaseks peab, kehtestada piirangud, mis on suunatud ettevõtjatele, kes tegutsevad konkreetsetes Venemaa majandussektorites, milles on liidust pärit tooted, tehnoloogiad või teenused eriti tähtsal kohal. Otsus suunata piiravad meetmed sellistele ettevõtjatele või sektoritele, mis sõltuvad peamiselt liidus kättesaadavatest kõrgetasemelistest tehnoloogiatest, vastab eesmärgile tagada kõnealuste piiravate meetmete tõhusus ja vältida, et kolmandatest riikidest pärit asendustoodete, -tehnoloogiate või -teenuste import Venemaale nende meetmete mõju neutraliseeriks (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 132).
- 145 Asjaolu, et teatavate nende meetmetega silmas peetud ebakonventsionaalsed projektid ei loo Vene riigile vahetut tulu, ei suuda seda järeldust kahtluse alla seada, kuna need kahjustavad naftasektoris tegutsevate ettevõtjate, kellele need meetmed on suunatud, investeeringuid ja tulevast tulu, ning seetõttu võis nõukogu mõistlikult loota, et see aitab kaasa Venemaa valitsusele surve avaldamisele ning Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava tegevuse kulude suurendamisele Venemaa Föderatsiooni jaoks.
- 146 Kõiki neid kaalutlusi silmas pidades tuleb kohtuasjades T-735/14 ja T-799/14 esitatud teine väide põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

Kohtuasjas T-799/14 esitatud kolmas väide, mille kohaselt on rikutud EL-Venemaa partnerluslepingut

- 147 Kolmanda väitega, mis on esitatud üksnes kohtuasjas T-799/14, viitab hageja EL-Venemaa partnerluslepingu artikli 52 lõigete 5 ja 9, artikli 98 lõike 1 ja artikli 36 rikkumisele. Neil sätetel on vahetu mõju, kuna need sisaldavad selgeid ja täpseid kohustusi, mille täitmine ega tagajärgede tekkimine ei eelda hilisema akti vastuvõtmist.
- 148 Esiteks leiab hageja, et kapitaliturgudele juurdepääsu käsitlevad sätted rikuvad EL-Venemaa partnerluslepingu artikli 52 lõiget 5, mille kohaselt „ei kehtesta lepinguosalistes pärast käesoleva lepingu jõustumist algava viieaastase üleminekuaja lõppu ühtegi uut piirangut [liidu] ja Venemaa residentide vahelisele kapitali liikumisele ja sellega seotud jooksvatele maksetele ega muuda kehtivat korda piiravamaks“. Teiseks on need sätted vastuolus EL-Venemaa partnerluslepingu artikli 52 lõikega 9, milles on sätestatud, et liit ja Venemaa kohtlevad „[j]ooksvate maksete, kapitali liikumise ja makseviiside osas [...] teineteist enamsoodustuskorras“. Kolmandaks on nõuete rahuldamata jätmist käsitlev säte vastuolus selle lepingu artikli 98 lõikega 1, millega kohustatakse liitu „tagama, et [Venemaa] füüsilised ja juriidilised isikud pääsevad tema enda kodanikega võrreldes diskrimineerimisvabalt [liidu] pädevatesse kohtutesse ja haldusasutustesse, et kaitsta oma isiklikke ja omandiõigusi, sealhulgas intellektuaal-, tööstus- ja kaubandusomandi õigusi“. Neljandaks on ekspordipiirangud vastuolus EL-Venemaa partnerluslepingu artikliga 36, mis näeb ühtlasi ette enamsoodustuskorra sätte seoses piiriüleste teenuste osutamist puudutavate tingimustega.
- 149 Nõukogu, keda toetavad komisjon ja Ühendkuningriik, vaidleb nendele argumentidele vastu.

- 150 Mis puudutab EL-Venemaa partnerluslepingut, siis järeldas Euroopa Kohus, et liidu ja kolmanda riigi vahel sõlmitud lepingu sätet tuleb pidada vahetu õigusmõjuga sätteks, kui selle sõnastust ning lepingu eesmärki ja olemust arvestades sisaldab see selget ja täpset kohustust, mille täitmine või tagajärgede tekkimine ei eelda hilisema akti vastuvõtmist (12. aprilli 2005. aasta kohtuotsus *Simutenkov*, C-265/03, EU:C:2005:213, punkt 21).
- 151 Isegi kui siinses asjas oletada, et hageja viidatud sätted on otsekohaldatavad ja kõnealused piiravad meetmed ei ole kooskõlas teatavate selle lepingu sätetega, võimaldab EL-Venemaa partnerluslepingu artikkel 99 igal juhul neid vastu võtta. Nimelt ei takista selle lepingu artikli 99 lõike 1 punkti d kohaselt ükski selle lepingu säte kummalgi poolel võtta meetmeid, mida ta peab vajalikuks, et kaitsta oma olulisi julgeolekuhuve eelkõige sõja või sõjaohtu kujutavate tõsiste rahvusvaheliste pingete korral või selleks, et täita kohustusi, mis ta on endale võtnud rahu ja rahvusvahelise julgeoleku säilitamiseks (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punktid 110 ja 111).
- 152 Nagu siinses asjas nähtub vaidlustatud määruse põhjendusest 2, oli vaidlustatud aktidega ette nähtud piiravate meetmete eesmärk toetada Ukraina kriisi rahumeelset lahendamist. Selline eesmärk on kooskõlas rahu ja rahvusvahelise julgeoleku tagamise eesmärgiga vastavalt ELL artiklis 21 sõnastatud liidu välistegevuse eesmärkidele (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 115).
- 153 Neil asjaoludel, ning arvestades nõukogu ulatuslikku kaalutusõigust selles valdkonnas, võis viimane asuda seisukohale, et põhikohtuasjas kõnealuste piiravate meetmete võtmine oli vajalik liidu oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks ning rahu ja rahvusvahelise julgeoleku tagamiseks EL-Venemaa partnerluslepingu artikli 99 tähenduses (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 116).
- 154 Seega tuleb kohtuasjas T-799/14 esitatud kolmas väide tagasi lükata.

Kohtuasjas T-735/14 esitatud kolmas väide ja kohtuasjas T-799/14 esitatud neljas väide, mis käsitleb proportsionaalsuse põhimõtte ja hageja põhiõiguste rikkumist

- 155 Hageja viitab esiteks harta artiklitega 16 ja 17 tagatud ettevõtlusvabaduse ja omandiõiguse ning teiseks harta artikli 52 lõikes 1 ning liidu õiguse üldpõhimõttena sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte rikkumisele. Selle põhimõtte kohaselt peab mis tahes liidu aktiga sätestatud meede taotlema seaduslikku eesmärki, olema sobiv meede selle eesmärgi saavutamiseks, olema vajalik ega tohi põhjustada ülemäärast ebamugavust, võrreldes meetmest saadavate eelistega. Siinses asjas on vaidlusaluste sätetega kehtestatud sanktsioonid, mis on suunatud nimelt hageja ebakonventsionaalsete projektide vastu sellises kontekstis, kus teda ei ole süüdistatud mingi rikkumise toimepanemises ega antud talle võimalust esitada oma seisukoht, mis nõuaks veelgi rangemat kontrolli põhiõiguste ja proportsionaalsuse põhimõtte vaatenurgast.
- 156 Nõukogu, keda toetavad komisjon ja Ühendkuningriik, vaidleb nendele argumentidele vastu.
- 157 Hageja sõnul rikutakse vaidlustatud aktidest tulenevate meetmetega ebaproportsionaalset tema põhiõigusi, mis on kaitstud eelkõige harta artiklitega 16 ja 17, kuna need takistavad tal vabalt majandustegevusega tegeleda, ilma et tema õiguste selline piirang oleks vajalik või proportsionaalne nõukogu taotletud eesmärkide saavutamiseks.
- 158 Esiteks tuleb meenutada, et harta artikli 16 kohaselt „[e]ttevõtlusvabadust tunnustatakse liidu õiguse ning siseriiklike õigusaktide ja tavade kohaselt“.

159 Teiseks on harta artikli 17 lõikes 1 sätestatud järgmist:

„Igaühel on õigus vallata, kasutada, käsutada ja pärandada oma seaduslikul teel saadud omandit. Kellelki ei tohi tema omandit ära võtta muidu kui üldistes huvides ja seaduses ettenähtud juhtudel ja tingimustel ning õigeaegse ja õiglase hüvituse eest. Omandi kasutamist võib reguleerida seadusega niivõrd, kui see on vajalik üldistes huvides.“

160 Vastab tõele, et sellised piiravad meetmed nagu siinses asjas piiravad vaieldamatult õigusi, mis hagejale on antud harta artiklite 16 ja 17 alusel (vt selle kohta ja analoogia alusel 22. septembri 2016. aasta kohtuotsus NIOC jt vs. nõukogu, C-595/15 P, ei avaldata, EU:C:2016:721, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).

161 Siiski ei ole hageja viidatud põhiõigused absoluutsed õigused ja neid võib järelikult piirata harta artikli 52 lõikes 1 esitatud tingimustel (vt selle kohta 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 121, ning 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Ezz jt vs. nõukogu, T-256/11, EU:T:2014:93, punkt 195 ja seal viidatud kohtupraktika).

162 Seoses sellega olgu meenutatud, et harta artikli 52 lõige 1 näeb esiteks ette, et „[h]artaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist tohib piirata ainult seadusega ning arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust“, ja teiseks, et „[p]roportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võib piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi“.

163 Niisiis peab kõnealuste põhiõiguste kasutamise piirang vastama kolmele tingimusele, et olla kooskõlas liidu õigusega. Esiteks peab piirang olema ette nähtud seadusega. Teisisõnu peab asjaomasel meetmel olema seaduslik alus. Teiseks peab piirang vastama liidu tunnustatud üldist huvi pakkuvale eesmärgile. Kolmandaks ei tohi piirang olla ülemäärane. Ühelt poolt peab piirang olema taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik ning sellega proportsionaalne. Teiselt poolt ei tohi riivata õiguse või vabaduse „põhiolemust“, see tähendab selle sisu (vt 30. novembri 2016. aasta kohtuotsus Rotenberg vs. nõukogu, T-720/14, EU:T:2016:689, punktid 170–173 ja seal viidatud kohtupraktika).

164 Tuleb tõdeda, et käesolevas asjas on need kolm nõuet täidetud.

165 Esiteks on kõnealused piiravad meetmed „seadusega“ ette nähtud, kuna need on sätestatud aktides, mis on üldkohaldatavad, millel on selge õiguslik alus liidu õiguses ja piisav põhjendus (vt punktid 111–128 eespool).

166 Teiseks nähtub vaidlustatud otsuse põhjendustest 1–8 ja vaidlustatud määruse põhjendusest 2, et nende aktide väljakuulutatud eesmärk oli suurendada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava tegevuse kulusid Venemaa Föderatsiooni jaoks ning toetada kriisi rahumeelset lahendamist. Selline eesmärk on kooskõlas rahu ja rahvusvahelise julgeoleku tagamise eesmärgiga vastavalt ELL artiklis 21 sõnastatud liidu välistegevuse eesmärkidele (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 115)

167 Kolmandaks, proportsionaalsuse põhimõttega seoses olgu meenutatud, et see on liidu õiguse üldpõhimõte, mis nõuab, et liidu institutsioonide aktid ei ületaks selle piire, mis on asjaomaste õigusnormidega taotletavate eesmärkide saavutamiseks sobiv ja vajalik. Juhul kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb rakendada kõige vähem piiravat meetet ning tekitatud piirangud peavad olema vastavuses seatud eesmärkidega (vt 30. novembri 2016. aasta kohtuotsus, Rotenberg vs. nõukogu, T-720/14, EU:T:2016:689, punkt 178 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 168 Kohtupraktikas on seoses proportsionaalsuse põhimõtte järgimise kohtuliku kontrolliga täpsustatud, et liidu seadusandjal on ulatuslik kaalutusõigus valdkondades, mis eeldavad viimaselt poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid valikuid ning milles ta peab andma keerulisi hinnanguid. Järelikult võib nendes valdkondades võetud meetet pidada ebaseaduslikuks ainult siis, kui see on pädeva institutsiooni taotletava eesmärgi saavutamiseks ilmselgelt sobimatu (vt 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 146 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 169 Sellega seoses tuleb märkida, et vaidlusaluste aktide sisu ja nende eesmärgi vahel esineb mõistlik seos. Kuna see eesmärk seisneb eeskätt Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava tegevuse kulude suurendamises Venemaa Föderatsiooni jaoks, on lähenemisviis, mis seisneb keskendumises olulisele naftasektori ettevõtjale, kelle aktsiakapitalis kuulub pealegi enamusosalus Vene riigile, selle eesmärgiga vastavuses ning seda ei saa pidada ilmselgelt sobimatuks taotletava eesmärgi saavutamiseks (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 147 ja seal viidatud kohtupraktika)
- 170 Lisaks vastab tõele, et piiravatel meetmetel on nende määratlusest tulenevalt tagajärjed, mis mõjutavad omandiõigusi ja kutsetegevusega tegelemise vabadust, tekitades nii kahju isikutele, kes ei ole sugugi kõnealuste meetmete võtmise põhjustanud olukorra eest vastutavad. Seda enam on piiravatel meetmetel selline mõju üksustele, kellele need on suunatud (vt 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 149 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 171 Siiski tuleb märkida, et vaidlustatud aktidega taotletud eesmärgid, see tähendab Ukraina territoriaalse terviklikkuse, suveräänsuse ja sõltumatuse kaitse ning selles riigis kriisi rahumeelse lahendamise toetamine, mis moodustavad osa suuremast eesmärgist säilitada rahu ja rahvusvaheline julgeolek kooskõlas ELL artiklis 21 ette nähtud liidu välistegevuse eesmärkidega, on sellised, mis õigustavad teatud ettevõtjatele, kes ei ole sugugi vastutavad sanktsioonide vastuvõtmiseni viinud olukorra eest, põhjustatavaid negatiivseid tagajärgi, isegi kui need on märkimisväärsed (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punktid 149 ja 150 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 172 Neil asjaoludel ja pidades eelkõige silmas Ukraina kriisi ajal nõukogu võetud piiravate meetmete järkjärgulist karmistumist, ei saa hageja ettevõtlusvabaduse ja omandiõiguse riivet ebaproportsionaalseks pidada (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 150).
- 173 Isegi kui vastavalt hageja väidetele pidid osad tema äri- ja lepingupartnerid lõpetama ärisuhted temaga, kelle naftavaldkonna ebakonventsionaalsed projektid lükati edasi, ja isegi kui neil meetmetel võis olla negatiivne mõju hageja aktsionäride ja emattevõtja omandiõigusele, on see just vaidlustatud aktidega kehtestatud meetmete eesmärk, nii et tema omandiõiguse ja majandustegevusega tegelemise õiguse mis tahes riivet ei saa sellega seoses ebaproportsionaalseks pidada.
- 174 Seetõttu tuleb kohtuasjas T-735/14 esitatud kolmas väide ja kohtuasjas T-799/14 esitatud neljas väide tagasi lükata ning jätta hagi tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 175 Kodukorra artikli 134 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud vastavalt nõukogu nõudele välja mõista hagejalt, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud.
- 176 Kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud. Seetõttu kannavad komisjon ja Ühendkuningriik oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kuues koda)

otsustab:

- 1. Liita kohtuasjad T-735/14 ja T-799/14 kohtuotsuse tegemiseks.**
- 2. Jätta hagi rahuldamata.**
- 3. Jätta Gazprom Neft PAO kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud.**
- 4. Jätta Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ning Euroopa Komisjoni kohtukulud nende endi kanda.**

Berardis

Spielmann

Csehi

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 13. septembril 2018 Luxembourgis.

Allkirjad